

پا از میان کشیدن | مصدر اصطلاحی۔ بقول گذشتہ (اُروو) دیکھو (پا از حد بیرون بردن) مصدر

بہار و بکر کنایہ از بر آوردن خویشتن را از میان کاریا کے دوسرے معنی۔

(محسن تاثیرے) از میان تاثیر اگر پا و ختر رزی پا از وضع خود بیرون گذاشتن | مصدر

کشید پُ در میان عاشق و معشوق کی دلالہ بود پُ اصطلاحی۔ بقول بحر مراد (پا از حد بیرون

مولف عرض کند کہ موافق قیاس است (اُروو) بردن) مولف عرض کند کہ بیان اصطلاح

کسی کام میں سے اپنا قدم نکال لینا یہہ دکن کا گذشتہ (اُروو) دیکھو (پا از حد بیرون بردن)

محاورہ ہے کسی کام سے کنارہ کرنا) کے دوسرے معنی۔

پا از وضع بیرون کشیدن | مصدر اصطلاحی بقول پا اقرار | اصطلاح۔ بقول برهان با فاو ز ا

مراد (پا از حد بیرون بردن) مولف عرض بردن نامہوار کفش و پا پوش را گویند صاحب

کند کہ مراد معنی دوم است و موافق قیاس چنانگیری گوید کہ بخت الف (پا قرار) ہم گویند

(اُروو) دیکھو (پا از حد بیرون بردن) کے صاحبان سراج و زیدی و ناصری و بکر و بہار

دوسرے معنی۔

پا از وضع بیرون گذاشتن | مصدر اصطلاح۔ مزید علیہ نیست بزیادت یا سی تمانی (دوالہ

بقول بہار و انند معنی وضع خود ترک کردن (میر ہروی) مسافران خورد منزلی بسزیرند

ظاہر و حیدر) برق آہش خویشتن را می زند اگر چہ زابلہ در پاکستان پا قرار پُ مولف

بر عرض پُ چون گذار و پا از وضع خویشتن بیرون عرض کند کہ طب اصافت (اقرار پا) است

لال پُ مولف عرض کند کہ مراد (پا قرار) مصدر کہ بجایش گذشت و صراحت ماخذ ہمدانجا کردہ

ایک

<p>در تکمیل بحث این بر (پای افزار) می آید خان</p>	<p>قرشت بر وزن پای افزار (۱) دو تخته کوچک باشند</p>
<p>آرزو در سراج صراحت مزید کند که بعضی این</p>	<p>بمقدار نعلین که بافندگان و جولاہگان چون</p>
<p>برای پائی افشار هم گیرند و لیکن اصح آنست که</p>	<p>یک پای بران افشارند نفسی از رشتہای کمی</p>
<p>این همان کفش و جوراب است و پافشار چیز</p>	<p>بافند پائین رود و چون پای دیگر بپوشانند</p>
<p>دیگر که می آید نامی گوئیم که بر آب و رای کفش است</p>	<p>دیگر - صاحبان جهانگیری و سراج و رشیدی و</p>
<p>نباید که ذکرین مدینجا کرد - خان آرزو از غور</p>	<p>سروری و وارسته و ناصری و بحر و انند ذکر این</p>
<p>کار گرفت - (ارو) و یکو افزار پا -</p>	<p>کرده اند بہار گوید کہ (۲) نعلین چوبین کہ</p>
<p>پافزار پیش نهادن مصدر اصطلاحی -</p>	<p>مزار همان وقت شکافتن زمین در پاکتد مولفت</p>
<p>بقول بحر تہیہ سفر کردن مولفت عرض کند</p>	<p>عرض کند کہ بدون سند استعمال معنی دوم را</p>
<p>کہ کسی کہ ارادہ رفتن بجائی کند ملازمش در ایران</p>	<p>تسلیم نکیم کہ خلاف ہمہ محققین است و معاصرین</p>
<p>کفش اورا پیش او می بند تا در پای کند و برود</p>	<p>عجم بر زبان ندارند (شیخ آذی ۵) نیست</p>
<p>از ہمین عادت این مصدر اصطلاحی قائم شدہ</p>	<p>بافندہ او بدست افزار بد نہ بما کو نورد و</p>
<p>باشند و تخصیص این با سفر الیہ تعاضای سند</p>	<p>پافشار ؛ (سیفی ۵) دست بر سر میزنند</p>
<p>استعمال می کند کہ معاصرین عجم بر زبان ندارند</p>	<p>سیفی ازین غم چون نورد ؛ تا چرا پای تو میسند</p>
<p>محققین اہل زبان این را ترک کردہ اند (ارو)</p>	<p>پافشار با ؛ مخفی مباد کہ افشار و ن معنی محکم</p>
<p>تہیہ سفر کرنا -</p>	<p>کردن پای بجایش گذشت و این اسم فاعل</p>
<p>پافشار اصطلاح - بقول بران باشین</p>	<p>ترکیبی است (ارو) وہ دو تخته جن کا عرض</p>

<p>لؤل پاؤن کے نیچے کے موافق ہوتا ہے جلا ہے اس پر پاؤن رکھ کر اپنا کام کرتے ہیں اور تانا نہیں سے متعلق ہوتا ہے۔ مذکر۔</p>	<p>این بر سہ طرز می شود (۱) وقتی کہ بہمانی معر می آید در راہش فرش کنند و آنرا بہین نام و (۲) فرشی خاص کہ صاحب خانہ بدرخانہ</p>
<p>پاؤن فرشون مصدر اصطلاحی۔ بہمان فرشون پاؤن کہ بجائیں گذشت (ظہوری ۵) ابر در دعوی چشم نہ بجای پاؤن فرشون و برود کرد و بہر گوشہ دو صدی چون را (۵) بر غم پا بہر غیر فرشون و بضر ب دست خود را بیونفا کرد (اردو) دیکھو فرشون پا۔</p>	<p>خود می اندازد تا صادر و وار و کفش خود را بران صاف کردہ داخل خانہ بیاید و این اکثر کلفت و از اقسام بانٹ کلفت دست کردہ می شود و در بعضی جا ہا از تار آہن ہم (۳) فرش مٹلی خورد کہ بالای فرش خانہ پیش کریں می کنند تا کرسی نشین پای خود بران قائم کند</p>
<p>پا انداز اصطلاح۔ بقول اند فرش و سب کہ برای تعظیم شان خود و تعظیم بہان در رگدزش بگسترند (طالب کلیم ۵) تا نباشد یک گلستان خار پا انداز من و کی ز کج غم قدم در باغ و بستان می بہم و صاحب بھر گوید کہ فرشی کہ برای تعظیم زیر پای بہانان بگسترند و بالفظ انگندن مستعمل مولف عرض کند کہ اسم مفعول ترکیبی بہنی حقیقی چیزی کہ زیر پا انداختہ شود و استقامتی</p>	<p>و این برای زینت فرش مکان است۔ (۱) وہ فرش جو بہان کے اعزاز میں دروازہ مکان سے داخل مکان تک تمام راستے میں سفید چاندنی وغیرہ کیا جائے۔ (۲) پا انداز۔ بقول آصفیہ فارسی۔ وہ فرش جو مکان کے اندر دروازہ پر پاؤن کی گرد صاف ہو جانے کے واسطے بچھا دیتے ہیں وہ مٹلی کرے جس کو کرسیوں یا صوفوں کے</p>

بفرع آرایش فریش پر پھاتے ہیں اور کرسی برای دست و پا در این مخصوص برای پا (آردو) نشین کے پاؤں کے نیچے ہوتے ہیں۔ مذکر۔ پازیب بقول آصفیہ۔ فارسی۔ اسم بوٹھ۔ پانز
پا اور بنجن | اصطلاح۔ بقول بران باہر کے ایک زیور کا نام۔

مفتوح و دوا ساکن و فتح برای قرشت و سکون **پا اور زار** | اصطلاح۔ بقول رشیدی مراد
 ہون و جیم مفتوح بنون دیگر زوہ معنی خلخال (پانشار) کہ گذشت۔ خان آرزو در سراج این را
 باشد و آن حلقہ ایست از طلا و نقرہ و مانند آوروہ می فرماید کہ آتا کہ این را بمعنی (پانشار)
 آن کہ زمان در پای کنند۔ صاحب سروری گیرند غلط است واضح آنست کہ این مراد
 ذکر این کردہ می فرماید کہ (پاور بنجن) و (پاور بنجن) پانزار بمعنی کفش و جراب است مولف
 معتقد این (معروفی ۵) ز پا اور بنجن آن عرض کند کہ مارا اتفاق است با خان آرزو
 سرو نوا و بگل در ماندہ پای سرو آرزو کہ این سبدل (پانزار) است بمعنی کفش چنانکہ
 صاحب ناصری بذکر این گوید کہ آنچه در دست فرنج و درنج و لیکن بمعنی جراب نباشد و ما اشارہ
 می کنند آنرا (دست اور بنجن) نام است این بر (پانزار) ہم کردہ ایم و بدون سند
 و این را (پاور بنجن) نیز گویند صاحب بھری فرستہ استعمال این معنی را تسلیم کنیم (آردو)
 کہ ہمین است در عربی خلخال۔ خان آرزو و دیگر پانزار۔

در سراج ہم ذکر این کردہ مولف عرض **پا اور زارہ** | اصطلاح۔ بقول سروری
 کند کہ (اور بنجن) بجای خودش گذشت حقیقت پانزار می فارسی چوبیکہ جو لاپہہ در وقت کار کردن
 ماخذش بر (اور بنجن) گذشت آن عام است پای بران ہند (گذافی السامی) مولف

عرض کند که فارسیان بر همان (پا اوزار) که یعنی کفش گویند که حالاً هم این محاوره را با طفلان تخصیص است
گذشت های نسبت زیاد کرده اند و زامی عربی را به نمی و اینم که محققان بالا پر اختصاصیت این را
زای فارسی بدل کرده چنانکه آذیر و آذیر معنی برداشته سندش هم خصوصیت را اظا هر میکند
لفظی این منسوب بکفش پاکنایه از آله جولابریگان که سرشک طفل است استتار (آرو) (آرو و)
که زیر پا دارند که (پا افشار) هم گویندش (آرو) لڑکے کی رفتار کا آغاز۔ لڑکے کا چلنا۔

دیکھو پا افشار۔ **پا پا ز کردن** مصدر اصطلاحی۔ بہار

پا پا بقول انند و بر بان در فارسی زبان این را امر اوت (پا باز شدن) گفته و سند
خلید دین عیسی علیه السلام را گویند و بابای فارسی ابو طالب کلیم را کہ بر پا باز شدن گذشت
سوم ہم گفته اند مولف عرض کند کہ صراحت برای این آورده نیز گوید کہ حالاً در محاوره خصوصاً
کامل این ہما بجا کنیم و در اینجا ہمین قدر کافی است برای طفل نماندہ صاحب اند فقل نگارش
کہ این مبدل آنت چنانکہ اسب و اسب (آرو) وارستہ ہم ذکر این کردہ معلوم می شود خصوصیت
دیکھو (پا پا) قائم کردہ اوست حیث است کہ سند استقامت

پا باز شدن مصدر اصطلاحی۔ بقول بحر این پیش نکرده (آرو) دیکھو (پا باز شدن)

نور رفتار آمدن طفل و فریاد کہ حالاً خصوصیت طفل **پا پا زسی** اصطلاح۔ بقول مولف یعنی سوز
نماندہ (کلیم) بسیر کوی او تا باز شد پای و در د مولف عرض کند کہ در دیگر نسخ قلمی
سرشک من و چه طفلان را با این امید از کتب را مولف این لغت یافته نمی شود و اضافہ مطبع نشی
کردم و مولف عرض کند کہ سنامہ بن عم نوکشتہ می نماید و دیگر ہمہ متعین فارسی زبان

هم ازین ساکت بدون سند استعمال این را تسلیم نکنیم و اگر سند بدست آید تو اینم گفت که چون سوزش و درد در اعضای انسان شود از بیقراری دست و پا زند و نارسایان آنرا پا بازی گفته باشند (آر و و) سوزش جلین موقت - درد - نذکر -

پا پا لاگذاشتن | مصدر اصطلاحی - بقول صاحبان اشک و بکرو چهار و وارسته و ویدن و بشتاب رفتن (فصل کاشی سه) نیستی بیان خود ای ناله پا پا لاگذار و در دول میجا پر پیش میجا می کنی مولفت عرض کند که همان (پا پا لاگذاشتن) است که بجایش گذشت (آر و و) دیکو

پا پا لاکردن | مصدر اصطلاحی - بقول وارسته کنایه از حالتی است امر دریا که در وقت خاص رود بد (فوقی یزدی سه) چون رو در بزم های دلبر محبوب من و سر به بالاگرنی که گذشت (صائب سه) داغ ناسور مرا سهل است پا پا لاکن و صاحب بکرمزباننش اگر بر دل صحرانهند و از خجالت لاله با بر کوه مولفت عرض کند که مسامرن عجم هم تصدیق پا پا لاهند و مولفت عرض کند که همان که بر این اصطلاح می کنند و گویند از حالت خاص (پا پا لاهاون پا) گذشت (آر و و) دو طنا - مراد از وقت افلام بازی است که پای جلدی چلنا - دیکو پا لاگذاشتن پا -

پا پا لانهاون | مصدر اصطلاحی - بقول خاص رود بد (فوقی یزدی سه) چهار و وارسته و بکرو و انتد مرادوت (پا پا لاگذاشتن)

پا پا پارفتن | مصدر اصطلاحی - بقول همان

مصدر اصطلاحی منقول شدن کون و اودن است یعنی (۱) برابر بودن با کسی در سیر و سفر و (۲) در رتبه و حالت (محسن تاثیر سه)

بیچ در عشق ز کس پای کمی نیست مرا ^ن پاپا پھر بھونہ پہونک کر پاؤن رکھنا۔ کمال احتیاط سے
چو سلسل رفتہ پد صاحب بھر گوید کہ معنی اول صفتی است
د معنی دوم کنایہ باشد بہ مجاز۔ خان آرزو در چراغ سے کوئی کام کرنا۔

(۱۱۶۷)

متفق با بھر مولف عرض کند کہ موافق قیاس پانچار رسیدن

(اردو) قدم بقدم چلنا۔ بقول آصفیہ (۱) کسی کنایہ باشد از بتلائی معینی شدن (ظہوری
کے ہڈ سے چلنا۔ پیچھے پیچھے چلنا۔ ساتھ ساتھ چلنا) گوید شہ دستم بہ گل در بوستان یافتہ
(۲) کسی کی پیروی کرنا کسی کی روش اختیار کرنا۔ در سیابان بلا پانچم بخاری می رسد مولف
گلیہ پر فقیر ہونا۔ عرض کند کہ موافق قیاس است (اردو)

(۱۱۶۸)

پانچسب نہا دن

بقول بہار کنایہ از غایت خرم و احتیاط کردن
(صائب ۷) خط شہزنگ کز حسن ہند پانچسب
شب نوز من و روز حساب است ترا ^ن صاحبان ہر طہان مکان استعمال این توان کرد چنان
بھر دانند ہنریان بہار مولف عرض کند کہ (پانچمانہ نہا دن) (ظہوری ۷) گل تفریح
انگہ از لغزش خونناک باشد قدم را بشمارد و کومی نوحو را گر چہید ^ن چو پانچسب ہند شہ سار
آہستہ بر زمین ہند تا سکندری نخورد و از زمین برگردد ^ن (اردو) بہشت میں داخل ہونا۔

(۱۱۶۹)

عادت این اصطلاح قائم شد (اردو) پانچدہا مان آوردن

گر گن کے قدم رکھنا۔ بقول آصفیہ پہونک مانع شدن وبالینان خاطر نشستن (ظہوری ۷)

پابدان عطر و مغز آدرم و یاد گلزار گریبا علومگی - تنہائی اختیار کرنا - کوچہ گردی سے
برخورد و مولف عرض کند کہ موافق بازارنا (پاؤن کنٹر پٹہ رہنا) (پاؤن کنٹینا) ہی
قیاس است (اردو) قانع ہونا - اطمینان کہہ سکتے ہیں (صبر کرنا - قناعت کرنا)

سے بیٹنا -

(الف) پابدان پچیدین

اصطلاحی

پابدان افشرون

(ب) پابدان جمع کروں

بہ مراد

بقول بہار مراد پابدان پچیدین و کشیدن (ج) پابدان کروں (پابدان

(د) پابدان کشیدن

افشرون است)

طالب توفیق گیر و صل بتان کہ ماؤ پای صاحبان بھر و بہار بھم دانند ذکر (الف) کردہ

طلب پابدان حرمان فشرود ایم و صاحب بھر تعریفی خوش و صاحبان بھر دانند ذکر (ب) و صاحبان

کردہ کہ گوشہ گرفتن و صبر و قناعت نمودن است بھر و موید ذکر (ج) و صاحبان بھر و بہار

صاحب انند نقل نگار بہار مولف عرض دانند ذکر (د) مولف عرض کند کہ ہمیں

کند کہ پای را در دامن گرفتن بمعنی باز آمدن قیاس است (ملاقات سہمی الف سہ)

از رفتار و احترام از تک و دو باشد و از زمین محبت پای صبری گریبا ان کینفس پچید و

این اصطلاح قائم شد معنی مباد کہ از سند طلب و در پنجہ یوسف گریبان زینما را (اردو)

پابدان فشرود) پیدای شود عینی نیست ویکہو (پابدان افشرون)

کہ فشرود محقق افشرون است (اردو) پابدور کسی گروانیدین

پاؤن بیٹنا - بقول آصفیہ ترک ملاقات کرنا - بقول بھر دانند غیاث عاجز ساختن او مولف

<p>عرض کند کہ طالب سند استعمال می باشیم محققین بلائی سالکان پیش میں باشد پڑ (ارو و)</p> <p>اہل زبان ذکر این نکرده اند و معاصرین عم سکت مانع رفتار ہونا۔ کسی کی رفتار کو روکنا۔</p> <p>بادی این صاحب غیاث ہند راست و نقل پا پراہ ماندن مصدر اصطلاحی۔ و طلب</p> <p>نگارش بھرو و انند (ارو و) عاجز کرنا۔</p>	<p>پا پراہ اصطلاح۔ بقول بہار و انند لفظ ہای قیاس است (عربی سے) فیض را نام از م</p> <p>موردہ ترک کنندہ آمد و شد (عارف تبریزی) کہ ہر کس پا پراہت ماندہ است پڑ و ل</p> <p>خلق را (پا پراہ) توان کردن بہ تیغ خلق بدست آورد و جان را از میان انداختہ پڑ</p> <p>کچھ پڑ بی سپر خود را از ترک تنہی جو کردہ ایم پڑ (ارو و) کسی چیز کی طلب میں جانا۔</p>
<p>مولف عرض کند کہ اسم مفعول ترکیبی است پا پراہ تیغ کردن کسی اصطلاحی</p> <p>بمعنی پای بریدہ شدہ و مجازاً بمعنی (کنارہ کش) صاحب بھر بنیل (پا از جانی بریدن)</p> <p>باشد و این تعریفی خوش است (ارو و) کنارہ گوید کہ (پا پراہ تیغ کردن) متعدی است</p> <p>کش کہہ سکتے ہیں۔ صاحب آصفیہ نے کنارہ کشی کا مولف عرض کند کہ معنی حقیقی این پای</p> <p>ذکر کیا ہے اور (کنارہ کش ہونا) ہی۔ کسی بہ تیغ بریدن است و (پا پراہ) درینجا</p>	<p>مولف عرض کند کہ اسم مفعول ترکیبی است پا پراہ تیغ کردن کسی اصطلاحی</p> <p>بمعنی پای بریدہ شدہ و مجازاً بمعنی (کنارہ کش) صاحب بھر بنیل (پا از جانی بریدن)</p> <p>باشد و این تعریفی خوش است (ارو و) کنارہ گوید کہ (پا پراہ تیغ کردن) متعدی است</p> <p>کش کہہ سکتے ہیں۔ صاحب آصفیہ نے کنارہ کشی کا مولف عرض کند کہ معنی حقیقی این پای</p> <p>ذکر کیا ہے اور (کنارہ کش ہونا) ہی۔ کسی بہ تیغ بریدن است و (پا پراہ) درینجا</p>
<p>پا پراہ آمدن بسنگ مصدر اصطلاحی۔ اسم مفعول ترکیبی است بمعنی پا بریدہ شدہ</p> <p>مانع رفتار ہونے کا کہ مولف عرض کند کہ رسد این بر (پا پراہ) گذشت (ارو و)</p> <p>موافق قیاس است (لہوری سے) بسنگ کسی کا پاؤں تلوار سے کاٹ دینا۔</p> <p>مصلحت پا بر نیاید تیز گامان را پڑ پس نماند پاؤں کٹا کر دینا۔</p>	<p>پا پراہ آمدن بسنگ مصدر اصطلاحی۔ اسم مفعول ترکیبی است بمعنی پا بریدہ شدہ</p> <p>مانع رفتار ہونے کا کہ مولف عرض کند کہ رسد این بر (پا پراہ) گذشت (ارو و)</p> <p>موافق قیاس است (لہوری سے) بسنگ کسی کا پاؤں تلوار سے کاٹ دینا۔</p> <p>مصلحت پا بر نیاید تیز گامان را پڑ پس نماند پاؤں کٹا کر دینا۔</p>

پا بر پی رسیدن

مسدرا اصطلاحی

اشند و موید بفتح بای ابجد و سکون رای قرشت

بهار کنایه از متابعت کسی کردن صاحب اند

با (پای بر پای کسی نهادن) ذکر این کرده

مولف عرض کند اگر چه معاصرین عجم بزبان

ندارند و محققین اهل زبان ساکت بدون

استعمال این را تسلیم نکنیم که بگوش ما نخورد

و از نظر مانگذشت ولیکن موافق قیاس است

(آردو) متابعت کرنا (دیکهو پایا رفتن)

پا بر پی نهادن

مسدرا اصطلاحی

دست شکسته درو پا بر جانی خان آرزو

صاحب اند این را زیادت تهمانی بر پا

گفته گوید که مراد (پا بر پی رسیدن) است

بمعنی متابعت کسی کردن که آنرا در عربی

(طابق النعل بالنعل) گویند مولف عرض

کند که موافق قیاس است (آردو) کسی که

پیروی کرنا - متابعت کرنا (قدم بقدم پیانا

مزید علیہ نیست) صائب (سر و پا بر

جای را جستن خلاف عادت است

پا بر جا

اصطلاح - بقول برهان و بحر

نالہ قمری ز شوق قامت و بجوی کیست

مولف عرض کند که معنی دوم اصل است و که در الف مقصوره گذشته و پافشردن هم
 معنی اول مجازش (ارو) (۱) همیشه - دائم در همین باب مذکور شد (ارو) ثابت قدم
 (۲) ثابت قدم - **پا بر سال و ماه نهادن** | مصدر اصطلاحی

پا برداشتن | مصدر اصطلاحی - بقول بحر بقول اند زمانه را منلوب خود تصور کردن
 یعنی دویدن و شتاب رفتن و آرمه این را از جهت فراخی معاش (تله بری) و قسوت
 مراد و پا بالا گذاشتن و نهادن گفته (سالک) که بر پای هوس بند نبی و در صفت وقت گوش
 تزیینی (۳) همچو مجنون بی آواز در آبی بردار و بر پند نبی و در طی زمان فراخ و چون
 سر زنجیر بدوش انگن و پائی بردار و مولف تو که وید پاپائی بر سال و ماه تا چند نبی و
 عرض کند که موافق قیاس است (ارو) دیگر مولف عرض کند که هیچ ضرورت ندارد
 پا بالا گذاشتن و نهادن - که فراخی معاش را در تعریف این مصدر و اصل

پا بر زمین فشردن | مصدر اصطلاحی - کنیم معنی این زمانه گذاشتن و بسر کردن عمر است
 بقول ربهنا بحواله سفرنامه ناصرالدین شاه رئیس مخفی مباد که در نقل شعر غلطی را یافته
 تا چای زمینی ثابت قدمی مولف عرض کند که بطحاظ آن مصدر غلط قائم شده که صحتش بر
 طرز تعریف خوب نیست معنی این ثابت قدم (پا بر سال و ماه نهادن) کنیم (ارو)
 بودن است و ثابت قدمی اختیار کردن عمر گزارنا - زمانه گزارنا -

مجزو (ثابت قدمی) حاصل بالمصدر است **پا بر سر حرف کسی گذاشتن** | مصدر
 معنی مباد که این مراد همان افشردن پا است | اصطلاحی - بقول بهار و اندوه و آریسته و بحر

بھرف اور توجہ نہ کروں (حسن رفیع سے) پاپیر گزارند تا زیر دست و پا کہنہ شود و این موسم	عرفت من گذاری پاپیر آرمی بمنت سخن نیست و زمان آنجاست چنانکہ از اہل زبان شنیدہ شد
مولف عرض کند کہ حرف کسی را زیر پا آوروی (حسن تاثیر سے) دولت ز تازہ دولت	گویا بر خفاش اعتنا نکردن است (اردو) خواری کشد ز اول و پوشند و پا گزارد بر سر
کسی کی بات کی پروا نہ کرنا۔ کسی کے کہے پر توجہ نہ کرنا۔ کیسی نصیحت نہ سننا۔	این مصدر اصطلاحی لباس نو پوشیدن است
پاپیر سال ماہ نہادون مصدر اصطلاحی	د مصدر می کہ از کلام محسن تاثیر پیدا می شود
بقول بہار مرادف بہان (پاپیر سال و ماہ نہادون) است کہ گذشت مولف عرض	(لباس نو را پاپیر سرگنداشتن) است (اردو)
کند کہ سندی کہ از لہوری در آنجا گذشت بہا	نیا لباس پہنا۔ اور (لباس نو پر پاؤن کہتا)
نقل آن در نیجا ہم کردہ کہ مصرع آخرش	لباس پر پاؤن رکھنے کے بعد اسکو چھتی ہیں کہ
(پائی بر) را (پاپیر سر) نوشته و ہمین صحیح است	دہ گھس پس کر جسم سے اترے۔
صاحب انند در نقل شعر غلط کرد و بنجانا آن	پاپیر سر ماہ و سال نہادون مصدر
صاحب بلا قلم نمود (اردو) دیکھو (پاپیر سال ماہ نہادون) اصطلاحی۔ بقول دارستہ بہان کہ بہ تقدیم سال	پاپیر سر لباس نو گذاشتن مصدر اصطلاحی
دارستہ و بہار و بگرد انند گویند کہ رسم عجم است	بر ماہ گذشت دیکر بیج و سند این ہم ہمدراہا
کہ چون جامہ نو خواہند کہ پوشند اول پاپیران	پاپیر سر سال ماہ نہادون
	پاپیر سرنگ آمدن مصدر اصطلاحی

صاحب اندوکر این کرده مولف عرض کند که هر چیزی که قریب ضایع شدن باشد عموماً همان (برسنگ آمدن پا) است که بجایش گذشت و مائل شدن شراب بتشرشی خصوصاً و فرماید (آردو) و یکپو برسنگ آمدن پا - که بالفظ داشتن وزون و شدن و نهادن

پا برسنگ خوردن | مصدر اصطلاحی - بقول مستعمل - صاحبان بحر و انند بر معنی اول قانع

انند مراد (پا برسنگ آمدن) مولف عرض کند که اسم فاعل ترکیبی است

کند که همان (برسنگ آمدن پا) که بجایش گذشت که پا در رکاب داشتن علامت سوار بر اسب

(وحید) پایش بسنگ تا نخورد و در طلب شدن است و سوار اسب شدن علامت

کی نقد سومی کیسه صراف می رود؛ (آردو) آادگی است برای رفتن معنی اول کنایه باشد

و یکپو برسنگ آمدن پا - و معنی دوم مجاز آن برای غیر انسان هم

پا برسنگ در آمدن | مصدر اصطلاحی - (صائب) فاعل ز حال عاشق خونین

بقول انند مراد (پا برسنگ آمدن) که گذشت جگر مباحش؛ مغرور حسن پا برکاب اینقدر

(شیخ اوحیدی) نشکفت پای ما که در آید مباحش؛ (وله) همه از درد طلب

بسنگ غم؛ زیرا که احتیاط نکردیم راه را؛ فعل در آتش دارند؛ کوه چون ریگ

مولف عرض کند که همان (برسنگ آمدن پا) روان پا برکابست اینجا؛ (وله)

(آردو) و یکپو برسنگ آمدن پا - کمتر از جنبش ابروست مراد و در نشاط؛ خون

پا برکاب | اصطلاح - بقول بیار (۱) می چون مه نو پا برکاب است مراد (وله)

آنکه آاده رفتن باشد و بقول ماشیه نگارش (۲) نقصان درین بساط بود و شتر از کمال

بدر از پلال پا برکاب است بیشتر معنی مباد از مقراض شود پا برکاب پ چشم بکشتای خواب که
 که تخصیصی که برای شراب مذکور شد فصول است نشان را در یاب پ (آردو) پا برکاب هونا -
 و تعمیم منی دوم بران هم شامل و تخصیص معاصر **پا برکاب ماندن** استعمال بهار ایشاد
 بالاهم نباشد که صراحتش در لغات می آید - این بذیل پا برکاب کرده از معنی ساکت مولف
 (آردو) (۱) پا برکاب اس شخص کو کہہ سکتے عرض کند کہ مراد پا برکاب باشند موافق
 بین جو روانگی پر آمادہ ہو - مذکر (۲) وہ چیز تیس (صائب ۵) از حیات تم نفسی پا برکابم
 جو قریب میں متغیر ہونے والی ہو - مرثث - ماند است پ میرود وقت کہ از من خبری
پا برکاب باشند استعمال - آمادہ می گیری پ (آردو) پا برکاب رہنا - جائے
 بودن بر رفتن - سند استعمال این از کلام صائب پر آمادہ ہونا - دیکھو پا برکاب باشند -
 بر (پا برکاب) مذکور شد مولف عرض کند **پا برکاب نہا دن** استعمال - مراد
 کہ بمعنی حقیقی است برای انسان و غیر آن کہ پا برکاب باشند موافق قیاس است -
 صراحتش بر پا برکاب گذشت (آردو) پا برکاب (ظہوری ۵) عشق خوبان نہادہ پا برکاب
 ہونا - جائے پر آمادہ ہونا -
پا برکاب شدن استعمال - بہار مذکر عرض کند کہ در اینجا آغاز مراد است کہ
 این بذیل پا برکاب کرده از معنی ساکت مولف ارادہ رفتن ہم آغاز سفر است و این مجاز
 عرض کند کہ بمعنی حقیقی است مراد پا برکاب معنی حقیقی است یعنی مجرد (آما دگر) (آردو)
 باشند (صائب ۵) پیش از ان دم کہ آمادہ ہونا - آغاز کرنا -

۱۷۱۶

پا بر گرفتن

مصدر اصطلاحی - مولف عرض

دارستہ و مکر کنا یہ از کمال بی ادبی (زلالی

کند کہ بمعنی برداشتن پا باشد متعلق بمعنی اول

سے) چہ زلفی ہندوی ایمان بریدہ و

(برگرفتن) کہ بجایش گذشت (ظہوری سے)

سیاہی پامی بر مصحف کشیدہ و مولف

با ظہوری در طلب شاید کہ ہمایا کنی کند و ہر کہ

عرض کند کہ موافق قیاس است لیکن معنی

در راسخ بجای پایا بان برگرفت (اردو)

حقیقی این بی ادبی کردن بدرجہ کمال

پاؤن اٹھانا - چلنا -

و معنی بیان کردہ محققین بالاعمال بالمصدر

پا بر گلو افشردن

مصدر اصطلاحی -

(اردو) سخت بے ادبی کرنا -

جانوری رابعہ و بخش پای بر گلویش نہادون

اصطلاح - بقول برہان بالا

تا زود بید و دیر نہ طپد و دست پازوش بزور

ساکن و حیم مفتوح بنون دیگر زود بمعنی پاؤرن

لباس ذابج را بخون زن کند و این رسم مجرم ہندو

است کہ گذشت - صاحبان جہانگیری و

کہ اکثر بر گوسپند یا گاؤن ذابج مرعی است (ظہوری

بجو و انند و موید و سراج ہم ذکر این کردہ

سے) با تیدی کہ سیاہی کند سر پنچہ را رنگین و

مولف عرض کند کہ صراحت کامل بہ

ظہوری آہو پا بر گلو افشردہ را ماندہ مولف

(برنجن) گذشت و (برنجن) مخفف برنجن

عرض کند کہ موافق قیاس است (اردو) مذبح

کہ ترکیب یافتہ است با پاتھان غنمال کہ

کے گلے پر بعد ذبح پاؤن رکھنا تاکہ وہ دیر تک نہ ترے

ذکرش بر (پا اور بجن) گذشت (اردو)

اور ہاتھ پاؤن زور سے نہ مارے -

دیکھو پا اور بجن -

پا بر مصحف کشیدن

مصدر اصطلاحی

پا بر ہوا

اصطلاح - بقول بہار معنی (۱)

<p>ہر چیز بی اصل عموماً (۲) حرف بی اصل خصوصاً یعنی حرف بی اصل و فضول ہم (ا ر و و) (میر علی ۷۵) منہم آن نکتہ پروری کہ دام ہے (۱) ہر بے اصل چیز۔ موتث (۲) ہوائی صفت کون بچہ ناگویم ہے من و وصف جماع خبر۔ بقول آصفیہ۔ اسم موتث۔ بازاری گپ۔ زن مہبات ہے حرف پابر ہوا چرا گویم ہے بے سرو پا خبر۔ انواد۔ گپ۔ اور بقول مولف مولف عرض کند (۳) کسی کہ پامی خود فضول بات (۳) وہ شخص جو لیٹ کر پاؤں در عالم خواب بردارد چنانکہ زن در جماع بلند کیا ہو مرد ہو یا عورت ان معنون میں وندی کہ محققین بالا برای منی دوم از کلام (پا پیرا) کا استعمال ہی اُردو میں بقاعدہ میری شیرازی آوردہ اند برای معنی سوم بگاری فارسی ہو سکتا ہے۔</p>	<p>خورد و اگر ازین سند (حرف پابر ہوا) را معنی حرف فضول گیریم من و چیز معنی شعر درست می شود و لیکن معنی حرف بی اصل کہ درست نباشد چرا کہ جماع زن حرف بی اصل نیست بلکہ حرف اصل است حاصل نیست کہ معنی سوم اصل باشد۔ اسم فاعل ترکیبی و صفت برای انسانی کہ پایش بخواب بلند باشد کہ در خوشحالی و سرور پای انسان بر زمین قائم یعنی اول صفت چیزی کہ بی اصل بود عموماً نباشد و این مبالغہ ایست بخمال فرضی و صفا برسیل کنایہ و ہمینی دوم صفت حرف خصوصاً (پا از شادی بر زمین نرسیدن) بہ ہمین معنی</p>
<p>پا بر زمین نرسیدن مصدر اصطلاحی۔ بقول</p>	<p>بر مان دانند (پای بر زمین نرسیدن) کنایہ از خوشحالی مفرد و انتعاش طبیعت باشد کہ می آید موافق قیاس است</p>

<p>بجایش گذشت پس این را محفت آنهم توان کرد موید ذکر برود معنی کرده نسبت معنی دوم</p>	<p>بجایش گذشت پس این را محفت آنهم توان کرد موید ذکر برود معنی کرده نسبت معنی دوم</p>
<p>(ارو) دیکو پا از شادی بر زمین نرسیدن - گوید منتظر ماندن باشد مولف عرض</p>	<p>(ارو) دیکو پا از شادی بر زمین نرسیدن - گوید منتظر ماندن باشد مولف عرض</p>
<p>پابست اصطلاح - بقول بحر (۱) بنیاد کند که هر دو معنی موافق قیاس و لیکن معنی</p>	<p>پابست اصطلاح - بقول بحر (۱) بنیاد کند که هر دو معنی موافق قیاس و لیکن معنی</p>
<p>عمارت و (۲) حکم و (۳) گرفتار و اسیر - معنی دوم معاصرین عجم بر زبان ندارند مشتاق</p>	<p>عمارت و (۲) حکم و (۳) گرفتار و اسیر - معنی دوم معاصرین عجم بر زبان ندارند مشتاق</p>
<p>انند و غیایات هم ذکر این کرده اند (لهوری ۱۵) سند استعمال می باشیم که از نظر نگذشت</p>	<p>انند و غیایات هم ذکر این کرده اند (لهوری ۱۵) سند استعمال می باشیم که از نظر نگذشت</p>
<p>رشک و رو کردنی پابست کاخ دوستی است (ارو) (۱) قید هونا (۲) منتظر رہنا -</p>	<p>رشک و رو کردنی پابست کاخ دوستی است (ارو) (۱) قید هونا (۲) منتظر رہنا -</p>
<p>وای بر جان من این بنیاد دل بر کن گیسو (ارو) (۱) گرفتار</p>	<p>وای بر جان من این بنیاد دل بر کن گیسو (ارو) (۱) گرفتار</p>
<p>عرض کند که اسم مفعول ترکیبی است و برای</p>	<p>عرض کند که اسم مفعول ترکیبی است و برای</p>
<p>معنی موافق قیاس و (۲) معنی استحکام هم بنظر آمده</p>	<p>معنی موافق قیاس و (۲) معنی استحکام هم بنظر آمده</p>
<p>(لهوری ۱۵) بنائی زهد را باید ز لای باوه این معنی دوم از نظر مانگذشت و معاصرین</p>	<p>(لهوری ۱۵) بنائی زهد را باید ز لای باوه این معنی دوم از نظر مانگذشت و معاصرین</p>
<p>پابستی یا لهوری خانه در کوچه نماری باید بود عجم هم بر زبان ندارند و دیگر محققین فارسی</p>	<p>پابستی یا لهوری خانه در کوچه نماری باید بود عجم هم بر زبان ندارند و دیگر محققین فارسی</p>
<p>(ارو) (۱) عمارت کی بنیاد و موتث (نیو) زبان هم ازین ساکت - مشتاق سند استعمال</p>	<p>(ارو) (۱) عمارت کی بنیاد و موتث (نیو) زبان هم ازین ساکت - مشتاق سند استعمال</p>
<p>موتث - دیکو بندیش (۲) حکم - مضبوط (۳) می باشیم (ارو) (۱) گرفتار - مقید</p>	<p>موتث - دیکو بندیش (۲) حکم - مضبوط (۳) می باشیم (ارو) (۱) گرفتار - مقید</p>
<p>گرفتار اسیر (۴) استحکام - مذکر - یعنی استواری (۲) اسیر محبت -</p>	<p>گرفتار اسیر (۴) استحکام - مذکر - یعنی استواری (۲) اسیر محبت -</p>
<p>مضبوطی -</p>	<p>مضبوطی -</p>
<p>پابستن مصدر اصطلاحی - بقول بحر (۱) مجوس داخل سر آمدن مولف عرض کند که</p>	<p>پابستن مصدر اصطلاحی - بقول بحر (۱) مجوس داخل سر آمدن مولف عرض کند که</p>
<p>شدن و بقول انند (۲) منتظر شدن نیز صاحب این متعلق به طرف مکان است عموماً چنانکه</p>	<p>شدن و بقول انند (۲) منتظر شدن نیز صاحب این متعلق به طرف مکان است عموماً چنانکه</p>

(۲۷۱)

<p>(۱) پانہاؤن بیدان یا درخانہ و امثال آن (اوردی ۵) نشنگت پامی تاکہ در آید بنگم (۲) لہوری ۵) آن بہ کہ خرابی نہند پابسرائی؛ زیرا کہ احتیاط نہ کردیم راہ را؛ و (۳) بقول کر رختہ توان از گل تعمیر بر آورد؛ (اوردو) انند و بگرد موید از پای و رافتادن و (۳) گھرین پاؤن رکھنا۔ یعنی گھرین داخل ہونا۔ ہوشیار شدن مولفت عرض کند کہ درین دکن میں مستعمل ہے۔</p>	<p>(الف) پابنگ آمدن</p>
<p>ہر پنج معا در پا و پامی مزید علیہش ہر دو مستعمل وہاںست کہ در موخہ ہر (بر سنگ آمدن پا)</p>	<p>مصادر اصطلاحی</p>
<p>گذشت بہر دو معنیست۔ معاصرین عجم می گویند کہ</p>	<p>(ب) پابنگ آمدن</p>
<p>معنی سوم نیز در ہر پنج معا در راست (اوردو)</p>	<p>(ج) پابنگ خوردن</p>
<p>(۱) و (۲) و (۳) و (۴) و (۵) و (۶) و (۷) و (۸) و (۹) و (۱۰) و (۱۱) و (۱۲) و (۱۳) و (۱۴) و (۱۵) و (۱۶) و (۱۷) و (۱۸) و (۱۹) و (۲۰) و (۲۱) و (۲۲) و (۲۳) و (۲۴) و (۲۵) و (۲۶) و (۲۷) و (۲۸) و (۲۹) و (۳۰) و (۳۱) و (۳۲) و (۳۳) و (۳۴) و (۳۵) و (۳۶) و (۳۷) و (۳۸) و (۳۹) و (۴۰) و (۴۱) و (۴۲) و (۴۳) و (۴۴) و (۴۵) و (۴۶) و (۴۷) و (۴۸) و (۴۹) و (۵۰) و (۵۱) و (۵۲) و (۵۳) و (۵۴) و (۵۵) و (۵۶) و (۵۷) و (۵۸) و (۵۹) و (۶۰) و (۶۱) و (۶۲) و (۶۳) و (۶۴) و (۶۵) و (۶۶) و (۶۷) و (۶۸) و (۶۹) و (۷۰) و (۷۱) و (۷۲) و (۷۳) و (۷۴) و (۷۵) و (۷۶) و (۷۷) و (۷۸) و (۷۹) و (۸۰) و (۸۱) و (۸۲) و (۸۳) و (۸۴) و (۸۵) و (۸۶) و (۸۷) و (۸۸) و (۸۹) و (۹۰) و (۹۱) و (۹۲) و (۹۳) و (۹۴) و (۹۵) و (۹۶) و (۹۷) و (۹۸) و (۹۹) و (۱۰۰)</p>	<p>(د) پابنگ ورا آمدن</p>
<p>از بلا و کردی ہوشیار ہونا۔ متنبہ ہونا۔</p>	<p>(ه) پابنگ رسیدن</p>
<p>پیش آمدن بہار و بھر (ب) را مراد نش گفته</p>	<p>پابقدر گلیم دراز کردن</p>
<p>(طالب آملی ۵) من و زیارت کوئی کہ پای بقول بھر و عنیث و انند بقدر دسترس و استعداد</p>	<p>دیدہ برایش؛ اگر بنگ بر آید بنگ سر</p>
<p>خود کاری کردن صاحب رہنما ہم بکوالہ سفرنا</p>	<p>بر آید؛ صاحب انند (ج) را مراد</p>
<p>ناصر الدین شاہ قاجار ذکر این کردہ مولفت</p>	<p>(الف) نوشتہ (دعید ۵) پائی بنگ تا</p>
<p>عرض کند کہ موافق قیاس است (اوردو)</p>	<p>نخور و در طلب؛ کی نقد سوی کیسہ صرا</p>
<p>دکن میں کہتے ہیں "جتنی چا در اتنا پاؤن پہلا"</p>	<p>می رود؛ و (د) بقول انند و بھر مثل (شخ</p>
<p>یعنی جتنا استعداد ہے اسقدر کام کرو۔</p>	<p></p>

اس کہاوت کا تعلق مصدر (اپنی چادر کے موافق سے بلند کرنا۔
 پاؤں پہیلانا) سے قائم ہو سکتا ہے۔ اردو میں (چاپا) بگنچ فرورفتن | مصدر اصطلاحی۔
 باہر پاؤں پہیلانا) اس کا مقابل مستعمل ہے یہ کہو بقول بہار کتایہ از دولت یافتن و مالدار
 (پا از گلیم دراز کردن) اس موقع پر اردو ترجمہ شدن (صائب) پای ویرانہ ہر کس
 (حوصلہ کے موافق کام کرنا) ہو سکتا ہے۔ کہ فرورفت گنچ پڑ نیست صائب سرسماں
 پابکلات کردن | مصدر اصطلاحی۔ بقول و غم تعمیرش پڑ (خواجہ نظامی) مگر
 بہار بکاف تازی و فوقانی۔ فنی است از کشتی و او دولت مرا پای رنج پڑ کہ پاؤں فرورفتہ
 کہ حریف را از کمر گرفتہ چنان بردارند کہ پایش زمینان گنچ پڑ صاحبان بگروا تندہزبان
 بلند شو (میرنجات) کہ وہ پابکلاتش کا وہ مولف عرض کند کہ موافق قیاس است
 رفت حیات پڑ بگذرا از غیر چہ میخوای ازین کہنہ (اردو) مالدار ہونا۔ دولت مند ہونا۔
 کلات پڑ صاحب بگرنڈ کرسی بالاکوید کہ کلات پابکلات کردن | مصدر اصطلاحی۔ بقول پابک
 بکاف تازی بردن حیات قلعه کہ بر سر کوہ و بگرو ہیران و رشیدی و (جہانگیری و لمحات)
 پشتہ باشد خواہ آباد بود خواہ ویران (کذافی) بشتاب رفتن و دیدن (میر خسرو)
 وارستہ ہم ہزبانش مولف عرض کند کہ منی عزم تو پای باو بند کند پڑ باد ہر چند پابک
 لفظی این پای بلند کردن از قلعه کلات و کتایہ کند پڑ مولف عرض کند کہ موافق قیاس
 از (حریف را گرفتہ پایش بلند کردن و کشتی) کہ کسی کہ زود و شتاب زود پایش در رفتار
 (اردو) کشتی میں حریف کی کمر کپڑ کے زمین زیادہ تر بلند شو و بمقابلہ رفتار معمولی (اردو)

پاؤن اٹھانا۔ بقول آصفیہ۔ قدم بڑھانا۔ جلد کہ بدان پای دواب بندند و (۲) شخص گرفتار

چلنا۔ پھرتی کے ساتھ قدم رکھنا۔ تیز رفتار ہونا و (۳) متعلق۔ صاحب انشد ذکر ہر دو معنی اول

ڈگین بھرنا (پاؤن اٹھا کے جانا) یہی کہتے والذکر کرد و صاحب مویذ برای تائید فضلا معنی

بین دیکھو بالا گذشتن پا۔ فرماید کہ (۴) پای را بہ بند و (۵) ضدہ مجر و

پا بپیان نہادون مصدر اصطلاحی۔ مولف عرض کند کہ نسبت معنی اول تعمیم بیان

در میان کاری آمدن است مولف عرض کند صاحب بحر درست است اسم فاعل ترکیبی و

کہ موافق قیاس و معنی حقیقی است (ظہری سے) معنی دوم موافق قیاس کہ گرفتار و مقید۔ سلا

بپیر جان بکناری چنان رود کہ امید پنهان و در پای دار و نسبت معنی سوم عرض می شود کہ

پا بپیان کار مشکل افتاد است (اگر در) قدم کسی کہ مقید بکاری است۔ مجاز معنی دوم و معنی

در میان ہونا۔ بقول آصفیہ بیچ من پڑنا۔ آڑے ہونا۔ کن چارم امر حاضر یا بندیدن۔ احسان صاحب

مین کہتے ہین قدم بیچ مین آنا بیسے : اون کا قدم مویذ است کہ برای تائید فضلا بمعنی را بیان

بیچ مین آگیا اب تو تصفیہ ہو کر رہیگا : کہ در کہ طفل مکتب صرف خوان ہم ازین واقف است

پا بند اصطلاح۔ بقول بہار (۱) رسی کہ نسبت معنی پنجم عرض می رود کہ ضد آزاد است

ہر دو پای اسپ بدان بندند چنانچہ انصار و مقصودش از ہمان معنی سوم کہ بالا گذشت

رسی کہ ہر دو دست اسپان بدان بندند و (ا رو و) (۱) پا بند۔ بقول آصفیہ۔ تبارسی

در عرف اول را پھاڑی و ثانی را اگاڑی اسم مذکر۔ گھوڑے کی پھاڑی مولف

نامند صاحب بحر نسبت معنی اول گوید کہ رسیا عرض کرتا ہے کہ بلحاظ معنی بیان کردہ بہار

(پچھاڑی) اور بلخاظ تعلیم صاحب بھر عم وہ رسی میں کر وہ وہم او (ب) را بجوا الہ زہنگ فرنگ	
سے تہان پر چار پاپون کے پاؤن کو باندھ دیتے۔ یعنی قدم بوسی آوردہ صاحب موید نسبت	
مین (۲) قیدی۔ مقید (۳) کسی کام کا مقید (۴) الفیہ مذکر معنی دوم گوید کہ (۳) بمعنی ابرہم	
پاؤن کو باندھ (امر حاضر) (۵) ہجر و اور آزاد کا متبادل	
مولفت عرض کند کہ مقصود ہجر از معنی اول	
اسم مصدر باشد کہ از ہمین وضع شد مصدر	اصطلاح - بقول انندو غیاث بکسر کاف
(پاپوسیدن) و حاصل بالمصدرش ہم صاحب	پابند کیش نام شہر و فرماید کہ بعض شارحین بوستان پابند
بھر تعریف خوشی نکرد و معنی دوم اسم فاعل	یعنی زمین گل ولای نوشتہ اند و کیش نام جزیرہ ہمو
ترکیبی است و معنی سوم امر حاضر است از	عرض کند کہ زمینی را کہ گل ولای دارد و پای مردم
ہمان مصدر و (ب) حاصل بالمصدرش	در ان فرورد و پابند نام کردند استعارہ است
(ظہوری) نخل بی برگ و بارقدسی ہے	و شہری ہا (پابند کیش) نام کردن در ان حالت است
کہ ہا پاپوس یا رخم نہ شود ہے (ولہ) سرد	باشد کہ زمیں گل ولای دارد و جزیرہ باشد
را نیست رخصت پاپوس ہے گرنہ چون شاشا	حیف است تعریف مزید این جزیرہ بیان نشد کہ
موافق قیاس است	کجا واقع است (آردو) پابند کیش ایک شہر کا
حاصل بالمصدر پاپوسیدن (آردو)	نام ہے جو ٹاپوس ہے جسکی تعریف مزید معلوم نہ ہو سکی ہے
(الف) پاپوس	اصطلاح - الف - بقول بھر (الف) (۱) قدم بوس - (قدم بوسیدن)
(ب) پاپوسی	معنی (۱) پاپوسیدن و (۲) کا اسم مصدر (۲) پاؤن کو بوسہ دینے والا -
پاپوسندہ صاحب انندو غیاث ذکر ہر معنی	قدم بوس (۳) قدم کو بوسہ دے (ب)

قدم بوسی - موتث -
 دشین محمد بدل شد بہ کاف و سند اول این
پاپوک | اصطلاح - بقول انندجواڈ فرہنگ
 تبدیل کہ بنظر رسیدہ ہمین است والا اول اولی
 از ہم بستم بامی موقدہ پاپوش را گویند مولف
 من الاخره لیکن طالب سند استعمال می باشیم
 عرض کند کہ معاصرین عجم بزبان ندارند دیگر
 (اَرُو) دیکھو پاپوش اور پاپوزار۔
 معقین فارسی زبان ازین ساکت جا دارو کہ کتب
پاپوش از کلیم کشیدن | مصدر اصطلاحی -
 باشد با پاپوشی حقیقی و بزرگ مجاز معنی ہمیشہ بمطابق
 بقول بحر مرادف پاپوش برون برون مولف
 جامی پس معنی لفظی این جامی پاؤ کناہ از پاپوش
 عرض کند کہ اگرچہ موافق قیاس است ولیکن مشتاق
 و جا دارو کہ این را مبتدل (پاپوش) گیریم کہ
 سند استعمال می باشیم کہ استعمال این از نظر ما
 بامی فارسی بدل شدہ ہو تہ چنانکہ تپ و تپ
 گذشت (اَرُو) دیکھو پاپوش برون برون۔

پاپ | بقول یربان بذیل (پاپ بوقدہ آخر) مرادفش - صاحب ناصری می فرماید کہ
 بسکون بامی ایچہ خلیفہ دین حضرت شیخ را گویند و این سلسلہ پس از زمان عیسی در روم معزز
 و معظم بودہ و ہر کس بعد از خیر و خلیفہ تعیین کردہ کہ در مقام او قائم بود و ہمیشہ ہفتاد نفر در
 کلیسای بزرگ بعبادت اشتغال دارند و ہر وقتی کہ تعیین خلیفہ لازم شود این ہفتاد نفر
 باید در تصدیق او متفق باشند و در عمارتی مخصوص تاج سر طبقہ بر سر آدمی گذارند و
 دختران صیغہ کہ ترک دنیا کردہ طالب ثواب آخرت اند در خدمت گزار می پاپ در ہر بنا
 معاشرت می ورزند و شہر موسوم بہ رومہ الکبری شہر ایشان است کہ یونان مشہور است
 و جمہیت آن ملک تخمیناً دہ ملیان و شصت ہزار است دیانی روم - روموس اول بادشاہ

روم بودہ کہ ہنصد و پنجاہ سال قبل از عیسیٰ آن ولایت را بنام خود بنا ہناده از جملہ عمارت
 این شہر کلیسائی سنت پطرس است کہ در مدت صد و پنجاہ سال با تمام رسید و پاپ تلج بر
 شاہان اروپا یعنی فرنگستان می ہناده در سال ہزار و دویست و سیروہ ناپلیان فرانسه
 لشکر بان ملک کشید و متصرف شد و پاپ را تغیر داد و از عزت آن طائفہ کاست دیگر بارہ
 سلاطین بوریان آن طائفہ را محترم داشتند و درین سنوات ہنوز (باب پیوس) در آن
 شہر خلیفہ بزرگ و پاپ را پاپا نیز گویند۔ صاحب رہنما بحوالہ سفر نامہ ناصر الدین شاہ
 قاجار گوید مذہب رومن کیتھولک را خلیفہ کہ آنرا پوپ گویند وہم او بتکرار لفظ گوید کہ
 جانشین حضرت عیسیٰ را گویند کہ سردار مجید باشد مولف عرض کند ہمین اصل است
 و پوپ کہ حالا بزبان نصرانیان است مبدل این باشد و جاوہر کہ فارسیان ہمان
 پوپ را کہ لغت ایشان است بہ تبدیل وادبالف پاپ کرده باشند چنانکہ رتا و اتا
 (ارو) پوپ بقول آصفیہ۔ انگلش۔ پاپا۔ روم کا سردار پادری۔ رومن کیتھو
 کے چرچ کا سر کردہ۔ مذکر۔

پاپا بقول برہان بابامی فارسی بوزن	کرود اند (ارو) پاپا۔ بقول آصفیہ۔
کا کا ہمان پاپ را گویند کہ خلیفہ دین عیسیٰ باشد	فارسی۔ دیکھو پاپ۔ مذکر۔
صاحبان اند و سرید و بول چال ذکر این	پاپرش اصطلاح۔ بول اند۔ ہمان
کرود اند مولف عرض کند کہ مزید علیہ ہا	پالوش است کہ کافر ہنشد ہا باشد صاحب
پاپ است کہ گذشت الف در آخرش زیاد	موند گوید کہ مراد ف پالوش یہا صاحب محیط

ہرچہ نسبت این نوشته ماذکرش بر (پاپوش) بہ موخده وواو بدل شد بہ رای جملہ
 کردہ ایم و آن را اصل قرار داده ایم چنانکہ کلا و وکلار و بر سو بر مر (ارو و)
 و درینجا ہمین قدر کافی است کہ این تبدل کا نور غیر خالص - مذکر - ویکہو (پاپوش)
 آفتست کہ بای فارسی اول و سوم بدل شد کا نمبر (

پاپوش اصطلاح - بقول برہان و ناصری بفتح بای فارسی و سکون زای عجمی (ا)
 زمین پست و ناہموار (۲) گل کہنہ و نرم رائیز گفتمہ اند و لبرنی طین صاحب انند ہم ذکر
 این کردہ مولف عرض کند کہ در فارسی زبان زمین ناہموار را پڑ گویند کہ می آید
 و گل کہنہ و نرم را ہم یکی از معاصرون زردشت گوید کہ معنی حقیقی پڑ بزبان زند پازند
 خراب و زبون و بجا زمین ناہموار را نام شد - اگرچہ این معنی در کتب لغات نیامدہ لیکن
 موافق قیاس می نماید و معنی ترکیبی این پای را خراب کنندہ (اسم فاعل ترکیبی) و کنایہ
 از زمین ناہموار و اللہ اعلم بحقیقہ الحال (ارو و) (ا) ناہموار اور پست زمین - نوشتہ
 (۲) پرانی اور نرم ہٹی - نوشتہ -

(۱) **پاپس آمد** اصطلاح - بقول انند
 و موید بمعنی گرخت و ہزیمت خورد و کم
 افتاد و ہم او بر - - - - - است و (ا) ماضی مطلق ہمین مصدر است
 (۲) **پاپس آمدن** گوید کہ کنایہ از
 ترک دادن و گداختن و منہدم شدن پس آمدن) کردہ عیبی ندارد کہ پا و پائی

<p>مزید علیش بر روی کی است (اُرو) (۱) بهاگا - در امر ادن (پاپس آمدن) گفته که گذشت واپس هوا - شکست پایا (۲) پیچے ہٹنا - بهاگنا واپس موافق قیاس است (اُرو) ویکو ہونا - شکست پانا - پاپس آمدن -</p>	<p>مصدر اصطلاحی - بقول پاپوش اصطلاح - بقول بہار کفش و</p>
<p>برمان و بحر (۱) کنایہ از ترک دادن و قطع نظر و فرماید کہ بالفظ دریدن مستعمل (محمد علی سلیم کردن و داگداشتن و بازماندن از طلب بجز (۲) باقتضای تضاکار خویش را بگذارو</p>	<p>پاپس آوردن مصدر اصطلاحی - بقول پاپوش اصطلاح - بقول بہار کفش و</p>
<p>د (۲) منہدم شدن در رزم - بہار بر ترک کردن کہ کسی بہدہ پاپوش می درو مثل است و و گذاشتن قانع - و بقول رشیدی ترک دادن و صاحب بحر گوید کہ آنچه در پای پوشند و صاحب</p>	<p>بقول مسراج و (جہانگیری در ملحقات) کنایہ از موید بحوالہ قضیہ ہمزبانہ بدین صراحت مزید ترک دادن - صاحب انند ہم ذکرش کرده مو</p>
<p>عرض کند کہ مراد ادن (پاپس آمدن) است اسم فاعل ترکیبی و بیچ خصوصیت با مصدر موافق قیاس (اُرو) (۱) ترک کرنا - چورنا - دریدن ندارد - فارسیان پاپوش پوشیدن</p>	<p>کف عرض کند کہ مراد ادن (پاپس آمدن) است اسم فاعل ترکیبی و بیچ خصوصیت با مصدر موافق قیاس (اُرو) (۱) ترک کرنا - چورنا - دریدن ندارد - فارسیان پاپوش پوشیدن</p>
<p>(۲) ویکو پاپس آمدن - پاپوش شد اصطلاح - بقول دیوید مطبوعہ استمالش می کنند (اُرو) پاپوش - بقول مطبوع نوگشوب) پاپر جای نمائند و دیوید یا نبر و گاہ آصفیہ - فارسی - اسم مؤنث - جوتی - کفش -</p>	<p>مواضع عرض کند کہ در دیگر نسخ قلمی این لغت را انیا قیم - صاحب انند (پای پس شدن) بقول انند (بذیل پاپوش) کنایہ از سی</p>
<p>مواضع عرض کند کہ در دیگر نسخ قلمی این لغت را انیا قیم - صاحب انند (پای پس شدن) بقول انند (بذیل پاپوش) کنایہ از سی</p>	<p>مواضع عرض کند کہ در دیگر نسخ قلمی این لغت را انیا قیم - صاحب انند (پای پس شدن) بقول انند (بذیل پاپوش) کنایہ از سی</p>

<p>اصطلاح - بقول وارسته پای بیا که بر پاپوش گذشت مولعت عرض کند که بچیدن از ضعف و ناتوانی (طغراسه) بمعنی حقیقی صنایع کردن پاپوش نماست که از گردون غلط فهم بسر منزل جانان پاپیج سعی بسیار ضاک میشود و گنایه از سعی سپیده که در مراپیش دستار شمرده پز بهار همزباننش (زکی) اندین شعر ثابت نمی شود اگر چه موافق قیاس ندیم (نشد پاپیج اشکم طرف دامن پزیره است لیکن بدون سند استعمال این را تسلیم افتاد این طفل از دیدن پز صاحبان بجز نه کیم که محققین اهل زبان این را ترک کرده اند و نقل نگارش مولعت عرض کند که کس و معاصرین هم بر زبان ندارند (اردو) هر سه محققین است که تعریف غلط کرده اند فنون دو ژو جو پ کرنا - فارسیان پاپیج پارچه بسیار کم عرض طولانی را</p>	<p>بسیوده نمون دیند این بجان شعر سلیم نقل کرد پاپیج که بر پاپوش گذشت مولعت عرض کند که بچیدن از ضعف و ناتوانی (طغراسه) بمعنی حقیقی صنایع کردن پاپوش نماست که از گردون غلط فهم بسر منزل جانان پاپیج سعی بسیار ضاک میشود و گنایه از سعی سپیده که در مراپیش دستار شمرده پز بهار همزباننش (زکی) اندین شعر ثابت نمی شود اگر چه موافق قیاس ندیم (نشد پاپیج اشکم طرف دامن پزیره است لیکن بدون سند استعمال این را تسلیم افتاد این طفل از دیدن پز صاحبان بجز نه کیم که محققین اهل زبان این را ترک کرده اند و نقل نگارش مولعت عرض کند که کس و معاصرین هم بر زبان ندارند (اردو) هر سه محققین است که تعریف غلط کرده اند فنون دو ژو جو پ کرنا -</p>
<p>اصطلاح - بقول اندک بحواله نام نهند که در انگلیسی زبان آن را (ساینج) فرنگ فرنگ بمعنی پیاده یا مولعت عرض نام است که در کان را در پای می بندند تا کند که مقصودش از غیره است بعضی از سیر بازمانند و بجای خودشان باشند معاصرین هم بر زبان دارند محققین فارسی و جوانان لشکر ازشتالنگ تا بران تو بر پای زبان ازین مرکب ساکت - و این که مجزو خود می بیند تا پای از و گرم باشد و قوت پیاده به همین معنی آمده غلط قیاس نمی نماید رفتار تیز شود زگی ندیم در کلام خود استعمال (اردو) پاپیاده - بقول آصفیه - فارسی این بمعنی اقل کرده و طغراسه معنی دوم را آورده پیدل - بغیر از سواری - (اردو) ده بیایدیچ جو عم من لڑکون کے</p>	<p>اصطلاح - بقول اندک بحواله نام نهند که در انگلیسی زبان آن را (ساینج) فرنگ فرنگ بمعنی پیاده یا مولعت عرض نام است که در کان را در پای می بندند تا کند که مقصودش از غیره است بعضی از سیر بازمانند و بجای خودشان باشند معاصرین هم بر زبان دارند محققین فارسی و جوانان لشکر ازشتالنگ تا بران تو بر پای زبان ازین مرکب ساکت - و این که مجزو خود می بیند تا پای از و گرم باشد و قوت پیاده به همین معنی آمده غلط قیاس نمی نماید رفتار تیز شود زگی ندیم در کلام خود استعمال (اردو) پاپیاده - بقول آصفیه - فارسی این بمعنی اقل کرده و طغراسه معنی دوم را آورده پیدل - بغیر از سواری - (اردو) ده بیایدیچ جو عم من لڑکون کے</p>

دونو پاؤں میں باندھ دیتے ہیں تا وہ اپنی جگہ پر بر خاک افشان نہ ہو، یکی از معاصرین
 رہیں اور جو امان لشکر ہند و عجم ہر ایک پاؤں مجھ گوید کہ اصل این (پایچ و وال) است
 پر ٹخنے سے گھٹنوں تک پٹے ہیں تاکہ اس کی یعنی دوالی کہ پای را پیچید (وال چٹا
 حرارت قوت رفتار کو تیز کرے۔ مذکر۔ و او حذف شدہ (پایچال) باقی ہے

پایچال

اصطلاح۔ بقول بہار بابای و این نام نبات نیست بلکہ آن اقسام نباتات را نام است
 و دم فارسی بختانی رسیدہ و جیم فارسی بالف کہ بیارہ عوض تنہ دار و مولف عرض کند کہ
 کشیدہ و لام نباتیست از عالم عشق پیچان کہ قرین بغیاس است کہ صاحب محیط محقق مفردات
 ساق ندارد و بد رخت و گیو پیچیدہ بالار و و طب ہم این را ترک کردہ است اگر نباتی خاص
 و چنین نبات را بیارہ گویند بیای آزمی (من می بود البتہ ذکرش می کرد و بر اسخ و عشق
 تاثیرے) چو پایچال دارم دست پیچے فاش پیچہ و لیلاب ہم اشارہ این نشد پس جز این نیست
 می گویم کہ باشد مصرف رنگین زری کہ این را مراد بیارہ دانیم (ارو) و دیگر بیارہ

پات

بقول برہان بسکون تالی قرشت اورنگ و سریر و تخت را گویند صاحبان
 سروری و ناصر و جهانگیری و رشیدی دانند و موید ذکر این کردہ اند خان آرزو
 در سراج گوید کہ مغیر پاد است کہ یعنی تخت می آید و فرماید کہ رشیدی مراد گفتہ و آن
 خطاست مولف عرض کند کہ انچه خان آرزو مغیر گوید آنہم خطاست بلکہ سبب است کہ
 بدل جملہ بہ فوقانی بدل میشود چنانکہ زردشت و زرتشت اگر این متبدلہ را معنی مراد
 گوئیم چہ خطاست کہ پات را مراد پاد ہم خوانیم کہ معنی ہر دو یکی است صاحب ناصر

صراحت مزید کند که از همین تبدیل لغت بعضی پادشاه را (پادشاه) هم گفته اند که بجای
می آید باینکه این اسم جا مد فارسی زبان است و تبدیل پا و صراحت ماخذ بر پا و کینم
(ارو) تحت بقول آصفیه - مذکر - ویکوارشیا -

الف پاتابه بقول بهار و انندالف پیچی	لباسی که منسوب بحرارت پاست و (ب)
ب پاتاپیچ که زیر موزه پوشند و عیار آن	بمعنی مجازی پاتابه پوش است گویند در عجم
بدون موزه در پاکتند از نجهت عیار آن	شرفا عموماً عموماً پاتابه موزه در پامی کردند
را (ب) پاتابه پیچ گویند (رفع و اعطاب)	که آن قسمی از کفش لطیف است و از چرم نرم
سریگ مصر گوشه نشینی کنون منم پاتابه پیچ	ساخته می شود و بالای آن پا پوش در پامیکشیدند
کوچه عزت زد و منم پاتابه (مخلص کاشی سله)	در مقامات تبرکه کفش را دور می کردند و
پاتابه پیچ و سرکش و طرف کلاشکن پ مغرور	با موزه می رفتند بر خلاف شان عیار آن و
تند و سرخ و بی عتاب کن پ صاحب بخر	او با شان عموماً موزه پاتابه در پامی کرده
(ب) را یعنی سگار و وفا باز گفته و خان	بدون موزه پا پوش استعمال می ساختند
آرز در چراغ هم به همین معنی آورده مولف	در این در زمانه سلف مروج بود و حالا موزه
عروض کند که (الف) مرکب است با پاتابه	مخصوص است بموسم سرما برای همه و پاتابه
خودش و پاتابه یعنی یافته شده پس معنی این	برای گرما که به نسبت موزه حرارت کم پیدا
مبوسی که یافته شده برای پاتابه بعضی گویند که	می کند از همین رواج قدیم عیار آن و سگار
تاپ یعنی گرمی و پای آخره برای نسبت یعنی	را (پاتابه پیچ) نام شد (ارو) (الف)

پاتا بہ - بقول آصفیہ - فارسی - مذکر - وہ چیز جو پاؤں (رفیع واعطاف) سر ہنگ مصر گوشہ نشینی
 گو گرمی سے بچاے - موزہ - جراب (دیکھو ازار پاکہ منم کنون پاتا بہ تیمی من عطف وامن است
 تیسرے معنی) مولف کی رائے میں پاتا بہ اور بہار و صاحبان بحر و انند نقل نگار و آریستہ
 ہے اور جراب اور - درحقیقت چرمی پاتا بہ کا نام مولف عرض کند کہ ہمہ محققین بالاتعریفینہ
 جراب ہے اور یہی ہے موزہ اور ادنی یا سوتی ناخوشی کردہ اند چرائی گویند کہ این مرکب
 یارشی غلاف پاکو پاتا بہ کہتے ہیں لیکن زبان اردو میں اصنافی و کنایہ از پاتا بہ کہ (بی موزہ بالایش)
 یہ اعتبار باقی نہیں رہا ہے (ب) عیا - مکار فریبی - باشد و این مخصوص بینان است کہ از فقر و
پاتا بہ کشادون مصدر اصطلاحی - بقول بہار فاقہ استطاعت خرید موزہ ندارد و بر پاتا بہ
 و اخذ کنایہ از سفر باز آمدن و اقامت کردن مولف قناعت میکنند اگر عیاران ہم بوجہ مفلسی چھین
 عرض کند کہ اگرچہ موافق قیاس است کہ کسی کہ بمانہ کند آنرا (پاتا بہ عیاری) تو ان گفت لیکن
 خود میرسد لباس مختصر قائم کردہ طوس زائدہ و از ان پاتا بہ تیمی) (پاتا بہ عیاری) مراد نباشد
 تن بیرون کند و پاتا بہ را ہم دور کند لیکن استعمال قائل (اگر دو) تیمون کا پاتا بہ جو بغیر موزہ
 این از نظر نگذشت معاصرون مجم بزبان ندارد کہے ہوتا ہے - مذکر -
 (اگر دو) سفر سے واپس آنا - گھرانہ - پاتا وہ بقول انندیکو الہ زہنگ فرنگ
پاتا بہ تیمی اصطلاح - بقول دارستہ مخصوص بہان پاتا بہ کہ گذشت مولف عرض کند کہ
 عیاران و میان است و پاتا بہ چیزست کہ زیر سبیل پاتا بہ کہ موجدہ بہ واد بدل میشود
 موزہ پوشند و عیاران بدون موزہ در پاکستان چنانکہ آب و آو (اگر دو) دیکھو پاتا بہ -

<p>پا ستراس</p>	<p>اصطلاح - بقول بران و باوا فرادہ معروف صاحب انشد نقل نگار بکر فوقانی و سکون بای فارسی و رای قرشت مولف عرض کند کہ اسم جامد فارسی بالف کشیدہ و بسین بی نقطہ زوہ بلغت ژند قدیم و حالا بزبان معاصرین عجم متروک و پاژ ند جزا و مکانات بدی را گویند صاحب ہمین لغت بہ تحتانی سوم عوض بای فارسی ہم ناصری ہم ذکر این کرده گوید کہ کپیسر (اروو) دیکھو باوا فرادہ -</p>
------------------------	--

<p>پانتت</p>	<p>بقول انشد بحوالہ فرہنگ فرنگ بفتح فوقانی و سکون تا بمعنی لائق و شایستہ مولف عرض کند کہ زردشتان معاصر تصدیق این می کنند کہ اسم جامد ز ند و پاژند است و حالا از زبان معاصرین عجم متروک (اروو) لائق - شایستہ -</p>
---------------------	---

<p>پانتختہ</p>	<p>اصطلاح - بقول انشد بحوالہ فرہنگ فرنگ مراد معنی اول پا فشار است مو عرض میکند کہ موافق قیاس و بعض معاصرین عجم ہم بزبان دارند کہ پا فشار را از تختہ درست می کنند ازین وجه این را پانتختہ کہ پانتخت ہندی است بقول آصفیہ بمعنی نام کردند (اروو) دیکھو پا فشار - (۱) پاتر اصطلاح - بقول بہار و انشد (۱) کہ (۲) پاتر باز از زمان کہ در ہندی با و در خوش سرائی ضرب المثل (نشر ملاحظہ) بقول آصفیہ - ہندی - موثق - کسی بیسوا</p>
-----------------------	---

تجربہ۔ رندھی۔ کینچی۔

پالتند

اصطلاح۔ بقول جہانگیری در

پاترگاہ

اصطلاح۔ بقول انڈیچوالہ فرہنگ

بلحقات بانون مفتوح یعنی پرسیدہ مولف

فرنگ بکاف جمی یعنی بطریق است مولف

عرض کند کہ دیگر محققین فارسی زبان و معاصرین ہم

عرض کند کہ بیچ معلوم نشد کہ بطریق چه چیز است

ازین ساکت۔ باشد کہ در فارسی قدیم لغتی نہیں

ہمہ لغات فرس ازین ساکت و (پاترگاہ) را

بودہ باشد حالاً متروک (اروو) پوچھا ہوا۔

ہم غیر از انہد دیگر کسی از محققین ذکر نکرد و

پوچھنا کا اسم مفعول۔

بمعنا لغت گذشتہ کہ مفرس است ہجوں (پاتر

اصطلاح۔ خان آرزو در چراغ

باز) این را بمعنی مقام زنان فاحشہ تو انیم

ہدایت گوید کہ تکیہ کہ وقت خواب زیر پا

قیاس کرد اگر بطریق در فارسی زبان ہین

گذارند (مفید یعنی ہ) آسودگی زیر گستان نیام

منی می بود من و جیر قول صاحب انہد در

پاتکیہ زگوشہ و امان نیام فیتیم پو صاحبان بہار ہم

می بود و ازینکہ بطریق در بیچ لغت فارسی سیا

بجو و انہد نقل نگارش مولف عرض کند کہ محققین

فارسی یافتہ نہیں و معنی بطریق عربی با این

بالا از مرز عمل کا زگوشہ انداین نام تکیہ ایست

لفظ بیچ تعلق ندارد چارہ نیست کہ با این را

کہ در خواب باز و زیر زانو دارند زیر پا (اروو)

تصنیف دانیم و ناقابل قبول (اروو)

وہ تکیہ جو کروٹ سوتے وقت گھٹنے کے نیچے

ناقابل ترجمہ۔

رکتہ ہین۔ مذکر (پاتکیہ) یہی کہہ سکتے ہین۔

پاتکہ

اصطلاح۔ بقول برہان بکسر ثالث وقع لام مخفف پاتیلہ است و آن مطلق

دیگ باشد عموماً و دیگر وہن فراخ علوا پذیری خصوصاً۔ صاحب سروری ہم بکوالہ

مشموعہ و فانی ذکر این کرده (ابوالعباس سے) دی چو با گند و شد علم یا فتم پے آخر چون
پاتلہ مسفلگان پے صاحب رشیدی بر معروف قانع و صاحب ناصر می ذکر معنی خاص
کرده از تعمیم ساکت بہار گوید کہ پاتلہ معرب این است و پاتیل ہم آمدہ دیگر
حلو ائیان را نام است کہ بصورت نصف کرہ بود۔ صاحب موید می فرماید کہ آلتی است
حلو ائیان را کہ ہند کر اہی نامند۔ صاحب انند ہم این را آوردہ مولف عرض کند کہ
پاتیلہ اصل اسم جامد فارسی زبان است بزیاوت تحتانی و پاتلہ و پاتیل ہر دو مختص (اردو)
پتیلہ۔ بقول آصفیہ (اردو) اسم مذکر۔ بڑے منہ کا دیگچہ۔ تانبے کا کھلے منہ کا دیگچہ۔
آپ فرماتے ہیں کہ اگرچہ فارسی میں پاتیلہ۔ پاتلہ۔ پتیل عموماً ہر ایک دیگ کو کہتے ہیں مگر
اردو والوں نے ایک خاص وضع کی بڑی دیگی کا نام پتیلہ رکھ لیا۔ مولف عرض
کرتا ہے کہ غالباً آپ نے فارسی میں محققین کے اقوال کو ملاحظہ نہیں فرمایا یہ لفظ
ہند ہے فارسی کے پاتیلہ کا بحدن الف دوم و تبدیل ہاسے ہو ز آخر بالف۔
پاتنی | بقول سروری بکسر تاو نون یعنی طبق جوہن کہ بدان غلہ بر افشانند و پتنی
بحدن الف ہم آمدہ (سراج الدین راہی سے) ہرچہ آیدت بدست بر افشان چو
پاتنی و مانند ہم مباحث کہ بر کشیش تنگ پے صاحب رشیدی صراحت مزید کند کہ
کہ آلتی است جوہن یا تند چنہ کہ بدان غلہ افشانند و گاہ از غلہ جدا کنند و پتنی و غلہ
افشان نیز گویند مولف عرض کند کہ بقول معاصرین ہم پتنی اصل است و پاتنی
مزید طریہ آن و حالاً بزدبان متروک و بجایش غلہ افشان متعل۔ اسم جامد فارسی زبان است

دیس (اُردو) دکن میں اس سوپ کو جو کسی قدر مستطیل اور لانا ہوتا ہے پتی کہتے ہیں جس سے کاشکار غلہ کو بلندی پر سے گراتے ہیں تاکہ ہوا کے ذریعہ سے خس و خاشاک سے صاف ہو جائے۔ (دیکھو بواشہ جس پر اردو کا لفظ چاج ہے)

پا تو | بقول برہان و سراج باثالث بواور سیدہ (۱) خانہ و منزل عطار و راگویند و آن برج جوزا و سنبلہ است و بعضی (۲) منزل مرتیج را گفته اند کہ برج حمل و عقرب باشد و (۳) ظرفی را نیز گویند کہ از گل سازند و گندم وجود میان آن کنند صاحب نامصری و سروری برہر دو معنی اول الذکر قانع (شمس طیبی سے) گرتیر فلک عرض و ہد منسوب گلت بی آب شود خنجر بہرام پا تو پڑ صاحب رشیدی یعنی دوم اکتفا کردہ مولف عرض کند کہ اسم جادہ فارسی قدیم است و حالاً بزبان معاصرین محم نیست (اُردو) (۱) منزل عطار و موتث یعنی برج جوزا اور سنبلہ (۲) منزل مرتیج۔ موتث یعنی برج حمل اور عقرب (۳) مٹی کا ظرف۔ مذکر۔ جس میں اناج رکھتے ہیں جس کو دکن میں گولی کہتے ہیں۔

پاتیراس | اصطلاح۔ بقول جہانگیری لغت را نیانیتیم و کتابت جہانگیری ہم مذہبش در ملحقات با و افراد و جزا صاحب موید پس بخیاں بالغت گذشتہ اصح است کہ صاحب گوید کہ جزا و مکانات مولف عرض کنند کہ میں برہان در انجا ذکر بای فارسی بصراحت کردہ اسم جادہ بابای فارسی عوض تختانی سوم گذشتہ (اُردو) دیکھو پاتیراس۔

بخیاں | تصحیف کتابت باشد کہ در نہ جانہ جزا (الف) پاتیل | اصطلاح۔ صاحبان راہ یافتہ مخفی مباد کہ در دیگر نسخ قلمی ہو تہا میں (ب) پاتیلیم | بہار عجم داخند و موید ذکر

<p>(الف) کردواند و صاحبان برهان دانند صاحب رشیدی در معنی فطرت کرده و لفظ پائینی خود است</p>	<p>دو بار و سروری و رشیدی و خان آرزو در</p>
<p>سراج (ب) را آورده مولف عرض کند پاست و کنایه از شتاب که در شتاب رفتن غمخواری</p>	<p>که ما پر پاتکه که گذشت حقیقت این را عرض</p>
<p>است مخصوص به پا و مجر و تعجیل و شتاب به مجاز</p>	<p>کرده ایم (ملاحظه الف) چه پاتیل کردن آن تقسیم این است حقیقت این لغت و معنی</p>
<p>سراپ شده باز طوای غم چشم من سیر شد و دوم هم برین قیاس (ارو) (۱) تعجیل</p>	<p>(طیان سب) خایگان او چو کابله شدست و جلدی - موتث (۲) مزدوری - موتث -</p>
<p>رودی او چون کون پائینه شد است (ارو) پائینی اصطلاح - بقول برهان بانوفانی</p>	<p>دیکه پائنه -</p>
<p>بتحتانی رسید و وزن بیامی حطی کشیده طبعی باشد</p>	<p>پائینه اصطلاح - بقول برهان و ناصر کلا از چوب که غله بدان بینشانند و پاک سازند</p>
<p>دو جهانگیری باسیم بر وزن شالیکار معنی تعجیل صاحبان جهانگیری و انند و ناصر و (خان</p>	<p>و شتاب باشد و بزبان زند و پازند هم همین (ارزو در سراج) هم ذکر این کرده اند مولف</p>
<p>معنی دارد - صاحب جهانگیری در ملقات هم عرض کند که فرید علیہ همان پائینی است که بدین</p>	<p>این را آورده - صاحب رشیدی می فرماید که تحتانی سوم گذشت (ارو) دیکه پائینی -</p>
<p>معنی ترکیبی این رنج پا (۲) پارنج و مزوپا یا جامه اصطلاح - بقول برهان باسیم</p>	<p>خان آرزو در سراج ذکر هر دو معنی کرده بر آن</p>
<p>بالت کشیده و فتح میم شلوار و قبان را گویند</p>	<p>معنی دوم سندی خواهد بود مولف عرض کند که صاحبان بخر و انند و موید هم ذکر این کرده اند</p>

مولف عرض کند کہ قلب اضافت جامہ پست پاجفت در راه دوست پڑ مولف عرض کند
 و موافق قیاس (اردو) پا جامہ - بقول آصفیہ کہ موافق قیاس است (اردو) دو شخصوں کا
 فارسی اسم مذکر - ازار - سٹہنا - شلوار - ایک ساتھ دو ٹرنا -

پا جایہ کردن | اصطلاح - بقول سننگ (الف) پاجفت کردن | معاد و اصطلاحی -

بشرح (شمت و کمی فقرہ نامہ شت و خوشویاسان) (ب) پاجفت نمودن | وارستہ و کلا (الف)

نخواست کردن کہ پا جایہ نجاست را گویند کرده گوید کہ در تلاش کار سعی فوق مقدور

چون بول و بر از مولف عرض کند کہ موافق بجا آوردن (طغراسہ) زند تا لکد بر سر

قیاس است کہ جا در پای وارندہ معنی حقیقی آن کلفت پڑ کمیت قلم پای خود کردہ

این است و کنایہ از بول و بر از (اردو) جفت پڑ (ولہ سہ) زگنبد ابلق گردون زند

گنا - موتنا - بطق ولم پڑا اگر کند بہ و ہر پای خود اجفت پڑ

پاجفت دویدن | مصدر اصطلاحی - صاحبان بھر و بہار مجھ دانند ہم ذکر این کردہ اند

بقول بھر و بہار دانند بایکے گردویدن کہ کمی و صاحب بھر (ب) نامرادن این گفتہ مولف

پہر دیگری تقدیم نکلند (میرزا طاہر وحید سہ) عرض کند کہ موافق قیاس است (اردو) کسی چیز کی

نکلند از شوق محشوبن پوست پڑ دویدند تلاش میں طاقت سے بڑھ کر کوشش کرنا -

پاجی | بقول بہار دانند بحیم تازی مردم اعلان و فرمایید کہ این در کلام

قدما یافت نشدہ و گو با کہ جمع این پواج از تصرفات فارسی زبان مستقر و ظاہر است

کہ بحیم فارسی باشد مشتق از پاجیدن متبدل پاشیدن کہ معنی از ہم ریختن است پس معنی

ترکیبی آن نودازیم ریزندہ بود و اطلاق آن بر مردم فرومایہ از بہت کم موصلگی باشد و
 میتوان گفت کہ مرکب است از پاب معنی تحت کہ مقابل فوق است و حتی کہ کلمہ نسبت است
 چنانچہ میابچی و برین تقدیر معنی ترکیبی این منسوب بہ تحت بود پس اطلاق آن بر مردم
 فرومایہ مجاز باشد و این اقوی است (محمد قلی سلیم) دل شکستہ ام از جور پاجیان
 خون شد و چون ہند ہر نفر ہند ہم جگر خوار است و خان آرزو در سراج پواج جمع
 انیر غلط گفتہ چہ این وزن جمع عربی است و در فارسی نیاید و مذکور ماخذ بالا کہ متعلق بہ
 مصدر است گوید کہ حق آنست کہ بی تکلف لفظی است موضوع برای معنی مذکور بی
 ملاحظہ این مراتب مولف عرض کند کہ ما این را با اتفاق خان آرزو اسم جامد فارسی
 زبان و انیم دیگر بیچ (آردو) پاجی - بقول آصفیہ - فارسی - کمینہ - فرومایہ - رذیل سیفۃ
 شریر - بد ذات - لجاج - شہدای - حرام زادہ -

<p>پاجی بطوان کہ عہ حاجی نشود مثل - اورا باز بفرمایگی می آرد یعنی اگر او طوائف کہ صاحبان عزیزتہ الامثال و امثال فارسی کند حق العباد کہ ہذمتہ اوست زائل نشود ذکر این کردہ اند از معنی و فعل استعمال ساکت (آردو) دکن میں کہتے ہیں " پاجی ہے مولف عرض کند کہ فارسیان این مثل را اب حاجی ہی میں " اس کا یہ مطلب ہے بحق اجلات و فرومایہ می آرتند مقصود شان کہ ہو آئے ہیں اور خدا سے مہند ہمیں است کہ فرومایہ و اجلات اگر چہ عبادت کنند پیر آئے ہیں مینی مع کے بعد پہلے سے ولیکن از فرومایگی باز نیاید و اصلیت آن از زیادہ بد ذات اور پاجی ہے ہیں</p>	<p>پاجی بطوان کہ عہ حاجی نشود مثل - اورا باز بفرمایگی می آرد یعنی اگر او طوائف کہ صاحبان عزیزتہ الامثال و امثال فارسی کند حق العباد کہ ہذمتہ اوست زائل نشود ذکر این کردہ اند از معنی و فعل استعمال ساکت (آردو) دکن میں کہتے ہیں " پاجی ہے مولف عرض کند کہ فارسیان این مثل را اب حاجی ہی میں " اس کا یہ مطلب ہے بحق اجلات و فرومایہ می آرتند مقصود شان کہ ہو آئے ہیں اور خدا سے مہند ہمیں است کہ فرومایہ و اجلات اگر چہ عبادت کنند پیر آئے ہیں مینی مع کے بعد پہلے سے ولیکن از فرومایگی باز نیاید و اصلیت آن از زیادہ بد ذات اور پاجی ہے ہیں</p>
---	---

<p>پاجھی پرست اصطلاح - بقول انڈیکوالہ چال و چاہ یعنی کو است مولف عرض</p>	<p>فرہنگ فرنگ سفلہ پرورد فروریہ دوست مولف</p>
<p>عرض کند کہ اسم فاعل ترکیبی است اگرچہ دیگر کوی و سخاکی را نام است کہ در ان توان</p>	<p>محققین ذکر این نکرده اند و لیکن عیبی ندارد کہ ایستا و یعنی زیادہ بردوگز نباشد نیز کوی</p>
<p>موافق قیاس است و معاصرین عجم بزبان واز کہ جولاہگان پاجھی خود دوران آویزند</p>	<p>(ارو) پاجھی پرست - سفلہ پرورد - اس شخص کو پس بزین نیست کہ لفظ پامرب است</p>
<p>کہہ سکتے ہیں جو کینون کے ساتھ دوستی رکھتا ہو۔ باچال و چال بقیاس مابدل چاہ است</p>	<p>چنانکہ چاہ رنج و چال رنج و افادہ این</p>
<p>بروزن پاجال (۱) کوی باشد کہ جولاہگان تبدیل بہین قدر است کہ چال۔ چاہ حقیقی</p>	<p>در وقت بانندگی پاجھی خود دوران آویزند (ارو) (۱) پاجال - اس گڑھے کو</p>
<p>و (۲) استاد - بقال و نانو او آتش پزان کہ در کہتے بہین جس میں جولاہے پاؤن رکہ کر</p>	<p>استاد و چیری فرزند صاحبان سروری و جاجیر میہتے بہین اور اپنا کام کرتے بہین - مذکر۔</p>
<p>برہمنی اول قانع (خاقانی لے) بلوچ پامی (۲) وہ جگہ جس میں نان بائی وغیرہ کھڑے</p>	<p>و بہ پاجال و غرغره بکرہ پڑ بنا پڑہ بلوک و تبار ہو کر بیو پار کرتے بہین - موث۔</p>
<p>و پودشیاب و صاحب رشیدی این را امر او پاجان اصطلاح - بقول ناصر برون</p>	<p>(پاجاہ) و (پاجاہ) گوید یعنی اول کہ می آید و معنی (۱) پاجان است یعنی پاشدہ۔</p>
<p>خان آرزو در سراج مذکر معنی اول گوید کہ صاحب برہان گوید کہ (۲) یعنی پاشیدن</p>	<p></p>

اصطلاح (۱) بقول بھر	صاحب جہانگیری ذکر ہر دو معنی کردہ (حکیم) (۱) پاچاہ
چاہکے جو لاہنگان۔ صاحب	ناصر خسرو (۲) طاعت ارکان بہین مر (۲) پاچاہ
چرخ و انجم را بطبع و تا بطاعت چرخ و	رشیدی ذکر (۱) و (۲) کردہ گوید کہ مراد
انجم شان ہی باچان کنند و فرماید کہ مصد	ہمان پاچال یعنی اولس کہ گذشت۔ صاحب
این پاچیدن صاحب رشیدی گوید کہ پاچال	انند بذر (الف) ہمزبان رشیدی صاحبان
و پاشان معروف است صاحب انند	بربان و سروری (۲) مراد اول سنی اول
ہمزبان ناصری مولف عرض کند کہ ہمہ	پاچال گفتہ اند۔ خان آرزو در سراج ہرودیا
محققین بالاحیث است کہ از قواعد فارسی	مراد پاچال قرار دادہ مولف عرض
زبان خبر ندارند ازینجاست کہ یکی ہم ازینان	کنند کہ (۱) کنایہ باشد کہ چاہی کہ در ان پائی
حقیقت این را بیان نکرد و پاچیدن بقول	نہند ہمان کو جو لاہنگانست و در (۲) ہای
بھر یعنی پاشیدن و نرم و آہستہ براہ رفتن	ہو زور آخر زیادہ کردہ اند و گیکہ (اردو)
بجای خودش می آید و این اسم حال بہین	دیکھو پاچال کے پہلے معنی۔
مصدر است و تعریف اسم حال بجایش	پاچاہ اصطلاح۔ بقول بربان بفتح تھانی
گذشت پس معنی اول درست است و	پہیدی و نجاست کہ بول و فائٹ باشد صاحب
معنی دوم یہی کہ صاحبان بر بان و جہانگیری	ناصری ہمزبانس۔ خان آرزو در سراج ذکر
تساعج کردہ اند (اردو) دیکھو پاچیدن	این کردہ و غالب دہلوی در قاطع بر بان
یہ اس کا اسم حال ہے۔	اعتراض فرمودہ گوید کہ اصل پاچانیم عربی است

نہ فارسی و صاحب قاطع القاطع جواب ترکی تہ کی
 دادہ مولف عرض میکند کہ خان آرزو را گویند۔ صاحب جہانگیری بذکر ہر دو معنی
 اگر ہندو نژاد خوانیم و معتبر تر از زبان ندانیم نسبت معنی دوم می فرماید کہ این را خوشا
 صاحب تاصری را چہ گوئیم شک نیست کہ او خوشاک ہم نام است کہ ہندو اپنی نامند
 محقق اہل زبان است و در فرہنگ خود ہم صاحب رشیدی بر معنی دوم قانع صاحبان
 فارسی آورده پس چرا این را تبدیل پا جایہ مرید دانند و سراج ہم ذکر ہر دو معنی کرده اند
 نگوئیم کہ بر (پا جایہ کردن) گذشت و سند مولف عرض کند کہ اسم منقول ترکی است
 این تبدیل کاج و کاج است و صراحت معنی چکیدہ بر پای و کنایہ از سرگین گاؤ
 ماخذ ہمد را بخاکرودہ ایم۔ غالب خوب کاری کہ بر پایش چکیدہ خشک می شود و معنی دوم
 نگردد کہ اوقات خود را بزبان درازی ضائع مجاز آنست و آنچه بہ واد سوم می آید مزید
 کرد برای شہرتش احتیاج این نبود کہ خود علیہ اینست چنانکہ بر و مندہ تنو مند (ارو) و
 از شاہیر دست بود (ارو) بول و (۱) گاسے اور بیل گاگو بر جوان کے پاؤں
 بر از۔ مذکر۔ اگر خشک ہو جاتا ہے۔ مذکر (۳) اُپلا۔
پاچک اصطلاح۔ بقول برہان بروز بقول آصفیہ ہندی اسم مذکر۔ پاچک پتی
 ناوک (۱) سرگین گاؤ را گویند کہ خشک شدہ گو بر کا تھا پا ہوا ہیند ہن۔ وکن ہن اسکے
 باشد یا (۲) بدست پہن کردہ بھتہ سوختن گردون کو اُپلا اور چھوٹے گردون کو اُپلی
 خشک کردہ باشد۔ صاحب سرور سی بذکر کہتے ہین۔ موش

پاچلہ | اصطلاح - بقول برہان بروزن بجایش می آید آن اصل است و این مختلف
 غافلہ چیزیں باشند مانند غربال کو چکی کہ بچتہ آن (اردو) وہ آلہ جو مثل غربال کے
 کو فتن برف برپای بندند تا مردم قافلہ و مختصر سا ہوتا ہے جس کو پاؤن میں باندھ کر
 لشکر وغیرہ بفرانت بگذرند - صاحب برف پر چلتے ہیں تاکہ برف کو توڑے اور
 جہانگیری ہم ذکر این کردہ (حکیم سنائی ۵) دور کرے اور رفتار میں تکلیف نہ ہو۔ مذکر۔
 و درون کعبہ رسم قبلہ نیست ؛ چہ غم ار **پاچنار** | اصطلاح - بقول بہار (مطبوعہ)
 غوام را پاچلہ نیست ؛ صاحب اندیم مطبع سراجی دہلی (۱) بجاز خدمتگار و ائم
 ذکر این کردہ - خان آرزو در سراج این الحضور (قدسی ۵) نسیم پامی چنار قدیمی
 را مختلف پاچیلہ بزیاوت تحتانی گفتہ کہ می آید چمن است ؛ کہ کہ مطیع خرابست و کہ مرید
 مولف گوید کہ آن مرکب است از پامینی بہار ؛ و راستہ بر (پاچناری) گوید کہ
 حقیقی و چیلہ یعنی بندہ و شاگرد و مرید ناسی (۲) پاچنار نام مقامی خاص در ایران و
 این را کتایہ از آلہ کروند کہ بندہ پاست و ساکنانش را پاچناری گفتہ میشود و مولف
 برف ردوری کند و می کہ بد از راہ تارہ عرض کند کہ این مرکب است از پامینی حقیقی
 روانہ مہولت رفتار بدست آید - آنا کہ و چنار کہ بمعنی حلقہ ہم می آید - پس معنی لفظی این
 در کلام حکیم سنائی چلہ بہ تشدید خوانندہ اند حلقہ درپای دارندہ و بجاز کتایہ از خدمتگار
 و برای چلہ سند آورده اند سکندری خورده کہ در زمانہ پیشین و حال خدمتان مقبول را
 اند بلکہ سنائی استعمال بہان چیلہ کردہ کہ حلقہ از طلا یا نقرہ یا برنج و ربیک پای شان

<p>فی انداختند و این رسم عجم است و علامت مقبولیت</p>	<p>در ایران که ساکنان آنجا همه نامقید و</p>
<p>چاکر چنانکہ حلقہ بگوشی علامت غلامی است و بکن اجلات اند لہذا (۳۱) ہر نامقید و فرد مایہ</p>	<p>حلقہ و رپا خصوصیت افعال خدمتی است و حلقہ راپا چناری گویند۔ صاحب بھر ہمزبانس</p>
<p>در گوش علامت عام غلامی یعنی در پائی کسی کہ بہر و معنی و نیز نقوش (۳۲) بجاز خدمتگار</p>	<p>حلقہ باشند و انند کہ این خدمتی مقبول ہو</p>
<p>دوام الحضور و ہمین دوام الحضور را گویند۔ خان آرزو و در حرا</p>	<p>ہدایت بر ذکر معنی دوم قانع و از سلیم برک</p>
<p>باشد محضی سباد کہ از سند قدسی (پانی چنار) پیدا</p>	<p>این معنی سند آورده (سلیم ۵) بہار بر</p>
<p>عیبی ندارد کہ پا و پائی بہر و یکی است اول</p>	<p>صفت سبزہ پانچناری باش پ سلیم می</p>
<p>اسم جامد است و دوم مزید عایش و معنی دوم</p>	<p>روی از باشا ہجو آب کجا پ صاحب انند</p>
<p>بجائز معنی اول ہارث یعنی نقابی را کہ سکن و</p>	<p>ذکر ہر سہ معنی کردہ (طغرائے) کار</p>
<p>مقام خدمتبان یا جالی کہ تجار نگاہ غلامان بود</p>	<p>ہر یک را کہ می بینی ز سر سبز ان باش پ</p>
<p>(پانچنار) نام کرد و دیگر پنج (ارو) (۱) ہجو کار پانچناری بی ثبات و ابراست پ</p>	<p>وہ خدمتگار جو ہمیشہ حاضر باش ہو۔ مذکر (۲) (میر سعیدی ۵) سروی تو و این بود ابو</p>
<p>ایران کے ایک مقام کا نام پانچنار ہے۔ مذکر۔</p>	<p>پانی چناری پ زہار بر ایشان سنگن</p>
<p>پانچناری اصطلاح۔ بقول دارستہ</p>	<p>سائے پری پ (محمد قلی سلیم ۵) حدیث</p>
<p>(۱) ساکنان مقام پانچنار کہ بر معنی دوش</p>	<p>بہر گل و دور لالہ از من پرس پ کہ ہجو</p>
<p>گذشت۔ بہاری فرماید کہ نام محلہ ایست</p>	<p>آب روان پانچناری چہنم پ مولد</p>

عرض کنندہ سزا اول سلیم متعلق یعنی سوم است	خدمت بیان دائم الحضور۔
نہ دوم خان آرزو بر معنی شعر غور نکر و بکنند	پا چناری گری اصطلاح۔ بقول وارستہ
خوردور معنی اول یامی نسبت است معنی (۱)	بمعنی نامقتیدی و فرومانگی (یعنی کاشی سے)
دوم مجاز آن دور معنی سوم بلحاظ ماخذی	نیم سایہ کز پا چنار گیری پاجائی روم ہر زمان
کہ بر (پا چنار) گذشت یامی زائد و انیم	سر سری پو (۲) مجاز معنی خدمتگار و دائم الحضور
و با و ارد کہ یامی نسبت گیریم یعنی منسوب	اسنادی کہ برای انہ معنی پیش کردہ ہمہ متعلق
بخدمتی کہ حلقہ در پامی و ارد و کثایہ از	پا چناری است و ہمد را انجام قوم صاحبان
خدمتی مقبول مولی و دائم الحضور (آردو)	بہار عجم و بحر و اند بر معنی اول قانع مولف
(۱) مقام پا چنار کارستہ والا (۲) کہینہ	عرض کنند کہ تسامح و ارستہ کہ معنی دوم را
آزاد (۳) و یکہو پا چنار کے پہلے معنی۔	بذیل این قائم کرد کہ بر معنی سوم پا چناری
پا چناریان اصطلاح۔ بقول انند بکو	گذشت و معنی اول موافق قیاس است
غیاث جمع پا چناری معنی اولش مولف است	(آردو) (۱) آزادیگی۔ آزادی یکینگی۔
عرض کنند کہ ہیچ خصوصیت باہنی اولش	موتث۔ (۲) ناقابل ترجمہ۔
نباشد بہرہ معنی جمع پا چناری است	پا چنار نامہ اصطلاح۔ بقول برہان
ضرورت بیان این نہ داشت (آردو)	بروزن شاہنامہ (۱) لقب را گویند و
پا چناری کی جمع اسکے نینون معنون میں یعنی	(۲) بمعنی ہمال رقرین ہم صاحبان چہا گیری
مقام پا چنار کے رہنے والے۔ کہینے آرزو	و ناصر ہی ہم نو کراہین کردہ۔ صاحب ہشتی

این را بہر دو معنی مرادف پاژ نامہ و پاشامہ (اُر دو) (۱) دیکھو (با جنامہ) کے دو سہر
 گفتہ صاحب موید بر معنی اول قانع و خان آرزو معنی (۲) ہمتا۔ مذکر۔
 در سراج ذکر بہر دو معنی کردہ مولف عرض **پاچنگ** اصطلاح۔ بقول برہان
 کند کہ ہمین لغت بہ موحده و جیم عربی ہم معنی بر وزن آہنگ (۱) و ریچہ کو چکی را گویند
 اول گذشت بنیال ما (بار نامہ) بہ موحده کہ در خانہ و کوشک وغیرہ از پنجرہ و امثالہ
 اول و رای ہلہ سوم اصل است و با جنامہ آن سازند کہ بیک چشم از ان نگاہ توان
 بہ موحده اول و جیم عربی سوم مبتدئش و بحث کرد و (۲) کفش و پا افزار و فرماید کہ پا
 ماخذش ہمدرا نجا کرد و ایم و ہمین معنی بازای و پا آہنگ مرادف این است۔ صاحب
 ہوز سوم ہم بجایش گذشتہ است۔ ما این را سروری بحوالہ تحفہ ذکر معنی اول این کردہ
 مبتدل (با ج نامہ) را ایم کہ موحده بدل شد (شمس فخری ۱۵) ہزارگونہ گل از شاخ
 بہ پای فارسی چون تیب و تپ و جیم عربی بدل چہرہ نمود و چون لبستان گل اندام نازک
 شد بہ جیم فارسی چنانکہ چو چہ و چو پتہ۔ نسبت از پاچنگ و بحوالہ نسخہ میرزا ذکر معنی
 معنی دوم ماخذش بہر دو معنی آید مشتاق ہند دوم۔ صاحب جہانگیری صراحت کاف
 استعمال می با شیم و معنی دوم ازین مرکب فارسی آخر کردہ بہر دو معنی را آورده
 موافق قیاس نیست انظر بر اعتماد صاحب صاحب رشیدی بحوالہ سامانی می فرماید
 ناصری کہ محقق اہل زبان است این را کہ پاژنگ بہر دو معنی فارسی اصل است
 جاو او دایم کہ استعمال خلاف قیاس باشد۔ و این مبتدئش بہر دو معنی صاحب ناصری

<p>هم زبان برهان - خان آرزو در سراج این فارسی زبان ازین ساکت و از نظر ما هم نگذشت را بهر و معنی اصل قرار می دهد و پاشنگ و اگر سندا استعمال میشد و تو انیم عرض کرد که پاشنگ را مبدلش مولف عرض کند که ما مزید علیه آنست که او درین زمانه است (پاشنگ) را که بزای فارسی می آید برآید چنانکه مغل و مغول (آرزو) و یکپو پاچک - معنی اول اسم جامد فارسی زبان و اینم و پاچه اصطلاح - بقول برهان مفتح ثالث پاشنگ را که پیشین معجم عروض حیم فارسی می آید (۱) تصغیر پای و بحرین کراع خوانند بسکون مبدلش چنانکه باشگونه و باشگونه و این را عین بی نقطه صاحب سرور می گوید که (۲) مبدل پاشنگ خوانیم چنانکه پاشان و پاچا (۳) شاعر (۴) شاعر (۵) شاعر تو که گنج و برای معنی دوم این مرکب است با پا روانست ای غلام که از پاچه تا به نیغ بود بمعنی حقیقیش و شنک که بمعنی شاه و زیبایان پر زسیم خام که هر سر پارا گویند عموماً و پای و معنی نقلی این شاه پای و زیبای پا و کنایه از کفش گو سفند را نیز که پزند و خورد و دروغ آن (آرزو) (۱) چهر و کا و یکپو میناسک (۲) در کمال لطافت باشد و اشکنه آن نهایت لذت بخش (بسحق ۳) آنکه منعم کند از عشق ترید پاچه که تا بخوردش ندیم برش انکار می هست که فرماید که پاش و نیز گویند صاحب ناصری بدر معنی اول نسبت معنی و م می فرماید که بسنی شلوار پای نیز است معاصرین عجم بر زبان ندارند و دیگر محققین</p>	<p>پاشنگ را مبدلش مولف عرض کند که ما مزید علیه آنست که او درین زمانه است (پاشنگ) را که بزای فارسی می آید برآید چنانکه مغل و مغول (آرزو) و یکپو پاچک - معنی اول اسم جامد فارسی زبان و اینم و پاچه اصطلاح - بقول برهان مفتح ثالث پاشنگ را که پیشین معجم عروض حیم فارسی می آید (۱) تصغیر پای و بحرین کراع خوانند بسکون مبدلش چنانکه باشگونه و باشگونه و این را عین بی نقطه صاحب سرور می گوید که (۲) مبدل پاشنگ خوانیم چنانکه پاشان و پاچا (۳) شاعر (۴) شاعر (۵) شاعر تو که گنج و برای معنی دوم این مرکب است با پا روانست ای غلام که از پاچه تا به نیغ بود بمعنی حقیقیش و شنک که بمعنی شاه و زیبایان پر زسیم خام که هر سر پارا گویند عموماً و پای و معنی نقلی این شاه پای و زیبای پا و کنایه از کفش گو سفند را نیز که پزند و خورد و دروغ آن (آرزو) (۱) چهر و کا و یکپو میناسک (۲) در کمال لطافت باشد و اشکنه آن نهایت لذت بخش (بسحق ۳) آنکه منعم کند از عشق ترید پاچه که تا بخوردش ندیم برش انکار می هست که فرماید که پاش و نیز گویند صاحب ناصری بدر معنی اول نسبت معنی و م می فرماید که بسنی شلوار پای نیز است معاصرین عجم بر زبان ندارند و دیگر محققین</p>
---	---

مشہدہ (شاعر) نگار پانچہ پزمن کہ دل سرچا ازار کا نصف حصہ جس میں ایک ٹانگ
 اوست و تمام لذت عالم میان پانچہ اوست پڑھتی ہے۔

صاحب مویذ بر معنی اول قانع۔ صاحب محیط گوید پانچیدن | مصدر اصطلاحی۔ بقول
 کہ آن اسم دست و پامی چہار پایان است و برمان (۱) بروزن و معنی پاشیدن باشد
 و بہترین آن پانچہ بز و گو سپند جوان فرہ و گرم کہ پاشانیدنست و (۲) نرم و آہستہ براہ
 تر و باعتبار اقرب مولد کیوس لزوج غیر غلیظ رفتن ہم صاحب رشیدی این را مرادف
 و لیکن محمود کم فضول و جہت سرفہ مار یا بس پاشیدن گفتہ صاحب بھر کہ محقق مصادر
 مانع خصوصاً پاکشک شیر پیرانکہ لطین است و فارسی است نسبت معنی اول می فرماید کہ
 منافع بسیار دارد و مولف عرض کند کہ پانچہ پریشان شدن و پریشان کردن و افشانیدن
 حقیقی اوست و چہ علامت تصغیر و معنی اول و ریختن و ریختہ شدن۔ سالم التصریف
 حصہ خورد و پارہین است کراع و عربی غیر ماضی و مستقبل و اسم مفعول نیاید و لفت عرض
 و معنی دوم شلوار نباشد بلکہ جز و شلوار است کہ اصل این پاشیدن است کہ می آید
 و شلوار از دو پانچہ درست میشود و نتیجہ ہم دخل و این مبدل آن کہ شین مجہدہ پر حیم فارسی
 شلوار و ذکر این بر (بر پانچہ رید) گذشت بدل شدہ چنانکہ کاشی و کاجی و صراحت
 و پانچہ ہم گویند (ارو) (۱) پاؤن کا چہرٹا ماخذش ہمدرا نجا کہیم و معنی دوم این مجازتہ
 حصہ۔ یعنی گھٹنے کے نیچے کا حصہ۔ مذکر (۲) اول است کہ نرم و آہستہ رفتن مائل پاشیدن
 پانچہ دیکھو بذاق۔ پانچہ ہی کہتے ہیں یعنی آب است و گریح (ارو) (۱) دیکھو

پاشیدن (۲) آهسته چلنا -

معنی اول که دیگر کسی از محققین فارسی زبان

پاچیلہ

اصطلاح - بقول برهان پروین

ذکر این نکرد و تسامح برهان در تعریف است

پاتیلہ (۱) کنش و پا افزار - صاحب سروری

که صراحت کافی نکرد و پا افزار می خاص را

هم ذکر این کرده (نظامی ۵) برون کن

پاچیلہ نام است که مخصوص است برای

پازین پاچیلہ تنگ و کنش تنگ دارد

سفر برف پس معنی اول و دوم یکی است

پای رنگ (مولانا رومی ۵) در روز

(آردو) (۱) و کپور پا افزار (۲) و کپور پاچیلہ -

کعبه رسم قبله نیست؛ چه غم از غم آتش را پاچیلہ

پاخاکی کردن | مصدر اصطلاحی - بقول

نیست و بگو آنکه فرسنگ می فرماید که (۲)

دارسته (۱) کنایه از سفر کردن - صاحب

چیز نیست مانند غربال کوچک که پیاده با بر

اند نقش برداشته مولف عرض کند که

لوفتن برف بر پابندند صاحب رشیدی بر

پای مسافرین پراز گرد و غبار باشد از همین

معنی دوم قانع و سند دوم را متعلق بدان

است این مصدر مرکب و هم او گوید که (۲)

کند صاحب ناصری ذکر معنی دوم کرده مولف

طلب نمودن (مخلص کاشی ۷) ز دل هر دم

عرض کند که همین سند دوم را که با مولانا روم

عزیزی همچو غم را عذری خواهم که پاخاکی

منسوب است صاحب جهانگیری مال حکیم سنائی

کنم چنانیکه پیکانش فرود آید و نسبت معنی

کفته و بذیل پاچیلہ که مخفف این گذشت نقل فرموده ما

دوم عرض میشود و از سند مخلص کاشی هم معنی

هم در آنجا اشاره کرده ایم که درین شعر پاچیلہ باشد

رفتن بجائی پیدا است نمی دانیم که دارسته

و صراحت ماخذ این هم هم در آنجا کرده ایم حال آنکه معنی

چطور این معنی را ازین شعر قائم کرد و بر

نسبت

<p>(۳) دکن کی بولچالی میں (پاتراب کرنا) یعنی دوم باستان دہمیں سند سکندری خورد و بر سفر سے ایک دن پہلے اپنے گھر سے نکل کر معنی شعر غور نکر و ازینجا ست کتساح واقع شد کسی دوسرے مکان میں قیام کرنا یہ در تعریف بجیاں ما تعریف معنی اول ہم درست عمل اس حالت میں کیا جاتا ہے جب کہ نیست کہ خصوصیت با سفر بنا شکیور سیر کرنا ہم پاخاکی میشود و مجبور رفتن و سیر کردن معنی</p>	<p>این باشد کہ سفر ہم داخل ہمیں است صاحب انڈر (پای خاکی کردن) تہیہ سفر کردن در جوع آوردن بگیری و قدم رنجہ فرمودن نوشته و بحوالہ لغت سخن گفته کہ پای خاکی کردن (۳) آنست کہ از روز سفر یک روز پیشتر اسباب را در خانہ و بگیری ہند یا خود در خانہ او قرار گیرند۔ روز دیگر سفر کنند کہ این را در ہند وستان پاتراب گویند مولف عرض کند کہ اگر سندہ استعمال این پیش شود کہ برین نشیمن نشستہ پای بیا ویزند صاحب این را اجاز معنی اول و انیم (اگر و) (۱) مویدی فرماید کہ ہندش رو پیٹہ خوانند سفر کرنا۔ چلنا۔ سیر کرنا (۲) طلب کرنا خان آرزو در سراج بند کر معنی بالابھوالہ</p>
<p>سفر بوجوہ ممکن نہ ہو۔</p> <p>پاخرہ اصطلاح - بقول برمان بفتح</p> <p>خای نقطہ دار و رای بی نقطہ صفحہ و نشیمنی را گویند کہ در پیش و خانہ بسازند و فرماید کہ بکر خای نقطہ دار ہم آمدہ و بسکون</p> <p>آن ہم۔ صاحب سروری این را باخای</p> <p>موقوف و فتح رای مہلہ گفته بہ معنی نشستگاہ</p> <p>پیش در صاحب رشیدی بفتح خا آورده</p> <p>صاحب تاصری اینقدر صراحت مزید کند</p> <p>کہ برین نشیمن نشستہ پای بیا ویزند صاحب</p> <p>مویدی فرماید کہ ہندش رو پیٹہ خوانند</p>	<p>سفر بوجوہ ممکن نہ ہو۔</p> <p>پاخرہ اصطلاح - بقول برمان بفتح</p> <p>خای نقطہ دار و رای بی نقطہ صفحہ و نشیمنی را گویند کہ در پیش و خانہ بسازند و فرماید کہ بکر خای نقطہ دار ہم آمدہ و بسکون</p> <p>آن ہم۔ صاحب سروری این را باخای</p> <p>موقوف و فتح رای مہلہ گفته بہ معنی نشستگاہ</p> <p>پیش در صاحب رشیدی بفتح خا آورده</p> <p>صاحب تاصری اینقدر صراحت مزید کند</p> <p>کہ برین نشیمن نشستہ پای بیا ویزند صاحب</p> <p>مویدی فرماید کہ ہندش رو پیٹہ خوانند</p>

<p>جانب بنایا جاتا ہے جس پر پاؤں لٹکائے تحتیق آنست کہ پاختیرہ و پاخترہ دراصل ہو سے بیٹھے ہیں۔ مذکر۔</p>	<p>قوسی گوید کہ یعنی رکابخانہ و طشت خانہ و تحتیق آنست کہ پاختیرہ و پاخترہ دراصل ہو سے بیٹھے ہیں۔ مذکر۔</p>
<p>پاختسہ اصطلاح بقول انندموئید باغای ہوتو دسین جملہ (۱) رستہ بنا کہ ہندش روہ نامند و در فرنگی مرقوم است کہ (۲) چھوٹے بن مولف عرض کند کہ این</p>	<p>یعنی بناست مطلق۔ ازینجہت (پاختیرہ زن) بنارگویند و بجایز بر عمارات اطلاق آن آمدہ مولف عرض کند کہ این مختلف</p>
<p>مرکب است از پاختسہ یعنی خودش و خستہ یعنی خس و خاشاک و نامی نسبت و ہنی لفظی این چیری کہ منسوب است بر پاختسہ و خاشاک و گنایہ از رستہ بنا یعنی مباد کہ بنا یا</p>	<p>(پاختیرہ) است و چنانکہ چشم از گرد خیرہ شو و فارسیان پامی را ہم گویند یعنی پامی ہم بوجہ سفر و سیر از گرد خیرہ می شود عادت</p>
<p>قدیم برای عمارت خاک را با پاختسہ و خاشاک و آب بوسیله پامی لگد کوب می کردند و پس از ان ازین مرکب یک حصہ دیوار</p>	<p>ایشانست کہ چون از سیر و سفر بخانہ رسند بر این جامی بلند کہ بازوی در بہر دو جانب ساختہ میشود نشینند و پامی بیا ویزند و</p>
<p>کروند و چون خشک می شد حصہ دیگر بالا آن قائم می کردند و برای عمارت امرا و سلاطین بہین کار لگد کوبی از فیلان میگرفتند</p>	<p>آرام می گیرند و چاکر ایشان طشت حاضر می دارد و پامی را بوسیله آب گرم از گرد و خبار صاف می کند ازینجاست کہ این</p>
<p>مقام را موسوم کردند بہ پاخترہ معاصرین گویند کہ ازین طرز عمل (خاک مخلوط با پختسہ و بیم تصدیق این ماخذ می کنند) (ارو و) خاشاک بسیار کار آمد برای رستہ بنا می شد و آن رستہ ہمیش از دیوار پشت و آہ</p>	<p>مقام را موسوم کردند بہ پاخترہ معاصرین گویند کہ ازین طرز عمل (خاک مخلوط با پختسہ و بیم تصدیق این ماخذ می کنند) (ارو و) خاشاک بسیار کار آمد برای رستہ بنا می شد و آن رستہ ہمیش از دیوار پشت و آہ</p>